

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

**Fakulta biomedicínského inženýrství
Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva**

Problematika zvládání extremismu z pohledu Policie ČR

**Problems dealing with Extremism from perspective of Czech Republic
Police**

Bakalářská práce

Studijní program: Ochrana obyvatelstva
Studijní obor: Plánování a řízení krizových situací

Vedoucí práce: Ing. Denisa Charlotte Ralbovská

David Beneš

Kladno, květen 2018

Z a d á n í   b a k a l á ř s k é   p r á c e

Student: **David Beneš**
Obor: Plánování a řízení krizových situací
Téma: **Problematika zvládnání extremismu z pohledu Policie ČR**
Téma anglicky: Problematics of Dealing with Extremism from the Perspective of the Police of the Czech Republic

Zásady pro vypracování:

Předmětem bakalářské práce bude analýza metod potírání extremismu na území České republiky z pohledu složek Policie České republiky. V rámci teoretické části práce budou vymezeny základní pojmy a metodiky, které se budou týkat extremismu. A to jak z hlediska preventivních a represivních složek, tak i extremistických skupin.

V praktické části práce bude proveden rozbor vybraných mimořádných událostí, které vykazovaly spojitost s extremistickými ideologiemi a jednáním. Bude následovat jejich komparace a zhodnocení metodou SWOT. Výsledky budou prezentovány formou slovního popisu navrhovaných opatření doplněného o tabulky s komplementárními údaji.

Seznam odborné literatury:

- [1] VEGRICHTOVÁ, Barbora, Extremismus a společnost, ed. 2. aktualizované a doplněné, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017, ISBN 978-80-7380-665-1
- [2] DANICS, Štefan, Extremismus, Triton, 2003, ISBN 80-7254-454-3
- [3] SMOLÍK, Josef a Tomáš ŠMÍD, Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století, Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2010, ISBN 978-80-210-5288-8

Zadání platné do: 20.09.2019

Vedoucí: Ing. Denisa Charlotte Ralbovská

.....
vedoucí katedry / pracoviště

.....
děkan

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci s názvem Problematika zvládnutí extremismu z pohledu Policie ČR vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů, které uvádím v seznamu bibliografických odkazů.

Nemám závažný důvod proti užití tohoto školního díla ve smyslu § 60 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).

V Kladně dne 17.05.2018

.....
podpis

Poděkování

Touto cestou bych chtěl poděkovat vedoucí práce Ing. Denise Charlotte Ralbovské a Mgr. Matěji Tejmarovi za trpělivost a rady.

Dále bych chtěl velice poděkovat pplk. PhDr. Barboře Vegrachtové, MBA, Ph.D., která mi poskytla strukturovaný rozhovor, a především mnoho cenných rad a připomínek k praktické části práce.

Velké díky patří také mé rodině za vytrvalou podporu a Anežce Amlerové za cenné rady, konstruktivní kritiku a pomoc během celého procesu vytváření této práce.

Abstrakt

Tato práce je zaměřena na problematiku extremismu na území České republiky z pohledu Policie ČR. Tedy z pohledu hlavního aktéra v boji s extremismem a jeho nezákonnými projevy. Jedná se o problematiku, která představuje jednu z velkých bezpečnostních hrozeb a je důležité ji stále věnovat zvýšenou pozornost. Veřejná diskuze se navíc přenáší do virtuálního prostředí, které je daleko dostupnější a nabízí možnost anonymity, což velice přispívá k radikalizování názorů. Lze tedy do budoucna očekávat, že extremistické projevy budou intenzivnější a práce Policie ČR bude muset být velmi flexibilní.

V rámci teoretické části je extremismus popsán s jeho důležitými aspekty, které bylo potřeba znát pro ucelené vypracování praktické části. Popisováno bylo tedy především jeho zaměření, formy projevů, charakteristické znaky pachatelů a přístup k extremismu ze strany státu.

Praktická část práce nejdříve popisuje hlavní metodiky a postupy Policie ČR a městských úřadů v rámci boje s projevy extremistických demonstrací. Druhá část pak metodou SWOT analýzy zjišťuje, jaká jsou hlavní pozitiva a negativa vybraných událostí a určuje, jakým způsobem by se měla práce Policie ČR vyvíjet. Pro objektivnost byly slabé a silné stránky, příležitosti a hrozby porovnány s názory expertů. Hlavním závěrem analýzy je zjištění, že síly a prostředky Policie ČR jsou schopné tyto události zvládat, ale je potřeba aplikování daných opatření vhodně řídit a mít k tomu vhodné podklady. Ty se skládají především z informací o lokální situaci, prostředí a podmínkách a následně z aktualizovaných informací z průběhu zásahu. Dále pak bylo zjištěno, že zásadní roli může sehrát předávání informací mezi zasahujícími složkami, demonstranty a veřejností během samotného zásahu.

Klíčová slova

Extremismus; Policie ČR; demonstrace; vnitřní pořádek; bezpečnostní opatření; násilí.

Abstract

This thesis is focused on the issue of extremism in the territory of the Czech Republic from the view of the Police of the Czech Republic. Thus, from the point of view on the main actor of the fight against extremism and its unlawful manifestations. This issue represents one of the major security threats and it is still important to pay increased attention to it. In addition, public discussion is being transmitted to virtual environment, which is much more accessible and offers the possibility of anonymity, which greatly contributes to radicalization of opinion. Therefore, increasing intensity of extremist manifestation can be expected, resulting in the necessity of the Police of the Czech Republic flexibility.

In the theoretical part, the important aspects of extremism are described. These aspects are elementary for a comprehensive elaboration of the practical one. Therefore, the theoretical part analyzes extremism's focus, the characteristic features of perpetrators, as well as the state's attitude to extremism.

The practical part firstly describes main methodologies and procedures of the Police of the Czech Republic and of municipal authorities within the fight against manifestations of extremist demonstrations. The second part, using SWOT analysis method, ascertain main positive and negative aspects of chosen events and to determine how the work of the Police of the Czech Republic should evolve. Strengths, weaknesses, opportunities and threats were compared with experts' opinions to reach objectivity. The main conclusion of the analysis is the finding that forces and resources of the Police of the Czech Republic are able to handle these situations, but it is necessary to appropriately manage the application of given measures and to have suitable materials. These consist mainly of information on local situation, environment and conditions and then of updated informations on the course of action. Further, it was found that transmission of information between security services, demonstrators and the public during the intervention can play the essential role.

Keywords

Extremism; Police of the Czech Republic; demonstration; internal order; safety precautions; violence.

Obsah

1	Úvod	9
2	Současný stav	10
2.1	Polarizace společnosti	10
2.2	Úvod do problematiky extremismu	12
2.2.1	Definice	12
2.2.2	Klasifikace a cíle	14
2.2.3	Historie a současná globální situace.....	17
2.2.4	Extremismus z pohledu kriminologie.....	18
2.3	Extremistická scéna v České Republice.....	23
2.3.1	Pravicový extremismus	24
2.3.2	Levicový extremismus.....	25
2.3.3	Prostředky a propagační metodika	25
2.4	Aktivity a metodika v boji proti extremismu	27
2.4.1	Legislativní uchopení extremismu	28
2.4.2	Strategie a Ministerstvo vnitra ČR.....	30
2.4.3	Policie ČR	32
2.4.4	Zpravodajské služby.....	34
3	Cíl práce.....	36
3.1	Stanovené cíle práce	36
4	Metodika	37
5	Výsledky.....	39
5.1	Procesněprávní úkony Policie ČR.....	39
5.2	Antikonfliktní tým.....	41

5.3	Pořádkové jednotky	42
5.4	Postupy obcí	45
5.4.1	Manuál pro obce o právu shromažďovacím	45
5.5	Analýza vybraných událostí.....	46
5.5.1	Sídliště Janov, Litvínov, 17. 11. 2008.....	46
5.5.2	SWOT analýza, sídliště Janov	48
5.5.3	Sídliště Máj, České Budějovice, 29. 6. 2013	49
5.5.4	SWOT analýza, sídliště Máj	50
5.5.5	Výsledky	51
6	Diskuze	54
7	Závěr	60
8	Seznam použitých zkratek.....	61
9	Seznam použité literatury.....	62
10	Seznam použitých obrázků	67
11	Seznamu použitých tabulek	68
12	Seznam Příloh	69
	Příloha 1	70
	Příloha 2	74

1 ÚVOD

Demokracie, která přišla s pádem totalitního režimu je kromě politického pohledu charakterizována především svobodou slova. A právě tento hlavní stavební kámen demokracie je i její nejslabší místo. Umožňuje konfrontaci všech ideologických směrů a tím dává prostor pro vytváření názorově nejkrajnějších uskupení, která chtějí prosazovat své postoje. Právě proto je problematika extremismu jednou z hlavních bezpečnostních hrozeb a představuje riziko nejen na úrovni škod na zdraví a majetku, ale i na úrovni vyšších principů jako jsou základní lidská práva.

V této bakalářské práci se budeme věnovat charakterizování extremismu a analyzování metod, které Policie ČR a další subjekty aplikují ke zvládnutí tohoto nebezpečného fenoménu. Hlavním cílem analýzy je popsat specifika této problematiky a určit její silná a slabá místa.

Znalost specifických jevů spojených s extremismem totiž může pomoci nejen specialistům na extremismus ve své práci, ale i ostatním sborům pochopit jednání extremistů a tím snížit riziko ohrožení společnosti a vnitřního pořádku a lépe zvládat mimořádné události.

2 SOUČASNÝ STAV

2.1 Polarizace společnosti

Na úvod teoretické části práce si popíšeme současnou situaci společnosti, která v posledních letech naší existence stále více inklinuje k polarizovanému stavu. Tedy stále větší názorové vyhraněnosti. Záměrem této kapitoly je stručné nastínění zdroje problematiky, které se v této práci budeme dále věnovat, a především zdůraznění závažnosti problému a důležitosti boje s ním.

Polarizace společnosti je nebezpečný fenomén nejen poslední doby, ale i dob minulých. Československý prezident Tomáš Garrigue Masaryk řekl:

„Vy jeden, každý musíme snést mínění druhého. Demokracie znamená diskuzi“ [1]

Za normálních okolností se diskuze používá k vytváření kompromisů, racionálně se argumentuje a pokud jedna ze stran dojde s protiargumenty ke konci, alespoň se pokusí do svého vnímání problému zakomponovat opačný úhel pohledu. Důsledkem bývá stav, kdy si každá názorová strana, ať už se jedná o jakýkoliv druh problematiky, zastává svůj pohled, ale je schopna respektovat názory ostatních, a především nečiní žádné protizákonné kroky nebo kroky, které se zcela zřejmě vymykají zájmům opoziční názorové skupiny. Lze tedy říci, a vyplývá to i z již zmíněného citátu, že základem demokracie je diskuze. Vhodným důkazem je fakt, že všechny zásadní otázky týkající se naší společnosti jsou řešeny v uskupeních, složených ze zastánců všech částí názorového spektra, kde každý jedinec má právo vyjádřit a obhájit svůj úhel pohledu a tím dovést finální verdikt uskupení k co největšímu kompromisu. [2]

Z psychologického hlediska je tato diskuze zneužitelná. Podle mnoha psychologických výzkumů [3] se slabě vyhraněné názory po diskuzi mohou velice snadno ještě více zradikalizovat a jedinci ve skupině mohou jednat daleko

riskantněji a vyhraněněji, než by jednali individuálně. K zaktivování této slabiny diskuze ale nelze dojít zcela jednoduše. Byť se společnost polarizuje sama od sebe, i bez zapříčinění dalších osob, tak samovolnost procesu jeho rychlost velice limituje, a navíc důsledkem podložené a vytrvalé argumentace a případného dlouhého nevyřešení diskutované problematiky dochází k depolarizaci. Lakonicky řečeno za běžných podmínek společnost brání sama sebe. Nyní se ale konečně dostáváme k problému, kdy z důvodu bytostního přesvědčení o správnosti své vlastní pravdy nebo z důvodu touhy po moci, zisku nebo například vlivu, se do stavu společnosti zapojí nějaká vlivná osoba, nejčastěji politik, ovládající rétoriku a se schopností manipulovat diskuzí, a tedy i s názorem společnosti. Dlouhodobě a kriticky vystupuje proti opačné názorové sféře, než kterou on zastupuje, a tím ze svých váhavých sympatizantů dělá své slepé následovníky. Tím dochází k radikalizaci myšlenek jedinců, polarizaci společnosti a v poslední fázi až k trestným činům s extremistickým podtextem. [3]

V lidské povaze je zakořeněn pocit, že jsme lepší než ostatní, respektive že nejsme průměrní, natož podprůměrní. Máme potřebu se pozitivně prezentovat nejen před ostatními, ale i před sebou samým. Tato tendence spouští kromě pozitivních mechanismů sebezdokonalování i ne zcela pozitivní proces upravování chování. Máme potřebu v názorech vyčnívat a cítit se nadprůměrně. Díky tomu stačí i malý impuls hlasatele extrémistických myšlenek a postojů, a naše touha být více než ostatní spustí vlnu radikalizace jinak mírumilovné společnosti. Tato teorie (nazývaná SCT = social compare theory) velice komplikuje obranyschopnost společnosti před polarizací a je třeba mnoho úsilí, aby byla udržena stabilita a nedošlo k naplnění scénáře zmíněném v závěrečné fázi předchozího odstavce. [4, 5]

2.2 Úvod do problematiky extremismu

2.2.1 Definice

Záměrem následujícího textu je nastínit pojem „extremismus“. Byť se o extremismu, například ve spojení s hnutím Svoboda a přímá demokracie, migrační vlnou začínající v roce 2015 nebo útoky na romské menšiny, mluví velice často a v různých podobách ho můžeme v médiích snadno zaslechnout či zahlédnout, aniž bychom po něm aktivně pátrali, není tento pojem právně definován a jeho všemi uznávaná definice neexistuje.

Pojem extremismus vychází z latinského slova „*extremus*“, které v překladu znamená „krajní“ nebo „vnější“. Ve spojení s problematikou, která má dlouhodobě vymezené hranice, by byla definice lehkou záležitostí. Ovšem ve spojení s názory, přesvědčením či ideologií, které jsou v závislosti na čase a podmínkách dané situace velice proměnlivé a tvoří hlavní motor extremistického chování, je přesná a jednotná definice, jak již bylo zmíněno v předchozím odstavci, nedosažitelná. Kromě toho autoři, kteří tento pojem definují, nahlíží na problematiku především svým profesním způsobem, a tedy i úhel pohledu definice bývá odlišný. V této práci se tedy nebudeme pokoušet o zobecnění nezobecnitelného, ale alespoň vymezíme, co tento pojem z politologického, sociologického a praktického hlediska skrývá. [6]

Vegrichtová (2017) pojem extremismus popisuje jako vyhraněné politické postoje subjektů, které přímo útočí na demokratické principy a nerespektujíc zákonné normy, předpisy, Ústavu ČR a základní lidská práva a svobody se strategicky snaží o změnu politického systému. Danics (2003) poukazuje na zneužitelnost pojmu pro mocensko-politický boj, a tedy snadné subjektivní přiřazení k nepohodlnému jednání opozice, které sice nejeví známky extremismu, ale laické veřejnosti se tak dá, za účelem atraktivnosti, interpretovat. Zákon pojem nikterak nedefinuje, ale trestné činnosti je, dle Ministerstva vnitra ČR (Dále jen „MV ČR“), přisuzován, zejména v souvislosti s rasovou nenávistí, dodatek „s extremistickým podtextem“

(dále v podkapitole 2.4.1). Na základě těchto informací z různých zdrojů jsme sestavili následující popis, který dává praktický náhled na projevy extremismu, dle kterého by nemělo docházet k úmyslné dezinterpretaci neextremistických činů a který ucelí chápání tohoto pojmu pro tuto práci. [7, 8]

Jak již bylo naznačeno, extremistické jednání je takové jednání, které se nachází na samém okraji aktuálního standardu. Aby se jednalo o extremismus, je třeba nejen o dané situaci vyhraněně přemýšlet, ale i své myšlenky dávat najevo konkrétními činy. Nestačí tedy například nenávistně smýšlet o jiném etniku a **nezávisle** na tom ublížit náhodné osobě, kterou je shodou okolností cizinec ze Sýrie. To by se jednalo o xenofobii a ublížení na zdraví. Aby mohlo být jednání klasifikováno jako extremistické (respektive „s extremistickým podtextem“), je třeba své krajní názory navenek prosazovat a cíleně jednat tak, aby onen aktuální standard byl přiblížen cílům daného extremisty. Touhami je myšleno pozměnění stavu politického systému, náboženství, ekologie nebo například národa. Široké spektrum těchto předmětů zájmu vypovídá o tom, že extremistické aktivity mohou mít mnoho důvodů a cílů. Stejně tak i samotné činy prosazování myšlenek mohou mít mnoho podob, které přechází od nejzávažnějších trestných činů až po běžné, zdánlivě mírumilovné projevy názorů. I přes obtížnou uchopitelnost je možné tomuto jednání určit pár společných jmenovatelů (které zároveň odráží aktuálně nejaktivnější extremistickou scénu: extrémní pravice v rámci politického extremismu), mezi které (dle MV ČR a Bezpečnostní informační služby ČR, tedy jedněch z hlavních aktérů v teorii boje proti extremismu) patří touha po změně demokratického politického systému a všech jeho aspektů a nerespektování základních lidských práv a svobod. Dá se tedy říci, že extremismus je mnohohvrstevný fenomén, který je vyvoláván velkou škálou příčin a projevuje se jednáním, které sice nemusí být za hranicí zákona, ale zcela zjevně a úmyslně konfrontuje demokratické principy a nerespektuje Ústavu ČR, která deklaruje uznávání Listiny základních práv a svobod. [9, 10, 11]

2.2.2 Klasifikace a cíle

Jak vyplývá z předchozí podkapitoly, extremismus může mít mnoho podob, příčin a následků. V této části práce si ho stručně rozdělíme do základních skupin a nastíníme, co v praxi vlastně extremismus představuje.

V první řadě je důležité zmínit, že mezi **extremistou** a občanem, spokojeným se stavem společnosti, lze rozlišovat i takzvaného **radikála**. Tento pojem je nejčastěji používán ve spojení s politikou, respektive politickým extremismem, a právě na politice si tedy ukážeme hlavní rozdíly. Princip však zůstává stejný a po drobné korekci pojmů lze rozdělení aplikovat na všechny ostatní kategorie extremismu. Autoři Smolík a Šmíd (2010) definují odlišnosti takto:

Tabulka 1 Rozdělení politického radikalismu a extremismu

Zdroj [12]

	Radikalismus	Extremismus
Kritika	Kritika dílčích aspektů stávajícího systému	Totální kritika všeho stávajícího
Cíl	Rozsáhlé změny, nikoliv likvidace stávajícího systému jako takového	Odstranění stávajícího systému a nahrazení vlastní (nedemokratickou) alternativou
Prostředky	Pouze demokratické mechanismy a principy	Násilí

Na ideologickou osu extremismu a radikalismu lze za jistých okolností zařadit i **terorismus**. Tedy metoda čistě násilného zastrasování a prosazování vlastních cílů. Terorismus stejně jako extremismus disponuje velikou komplexností a dá se na něj nahlížet jako na samostatný proces nebo, v kontextu naší práce, pouze jako na krajní formu extremismu. [13]

Ke všem těmto zmíněným stavům se jedinec nebo skupina dopracovávají procesem **radikalizace**. Podle Smolíka a Šmída (2010) se jedná o proces podrobující existující okolnosti systému kritickému zpochybňování. V praxi se jedná o aktivitu v diskuzích na internetu, účast na demonstracích a další události, kde se vyhraněné názory šíří a především prohlubují. [12]

Hlavní klasifikace extremismu je řízena podle jeho zaměření, a tedy i cílů. Lze ho dělit na **náboženský, ekologický a politický**. Politický může být dále dělen na pravicový a levicový. Extremistická hnutí nelze vždy přesně zařadit do jedné kategorie. Často se jejich programy prolínají a téměř vždy zasahují do politického extremismu. Ten totiž představuje nejlepší nástroj, jak získat moc a prosadit pomocí uzákonění svou „jedinou správnou pravdu“ i u odpůrců. [7]

Náboženský extremismus lze rozdělit do dvou kategorií. První kategorií jsou skupiny a subjekty, které vychází z tradičních systémů, které si ale vykládají svým extremistickým způsobem. Druhou kategorií jsou sekty a menší uskupení, které zastávají svou vlastní, od počátku extremistickou, myšlenku. Touto myšlenkou mohou být vlastní náboženská učení nebo jen vytržené části z tradičních systémů, které jsou zbaveny kontextu a interpretovány vlastní cestou. Jednáním se náboženský extremismus především projevuje psychickou manipulací, násilím a násilným vnučováním vlastního přesvědčení. [7]

Jednou z forem náboženského extremismu je náboženský fundamentalismus. Jedná se o ideologii, která historické texty doslovnou interpretací dosazuje do současnosti a prosazuje jejich nedemokratické závěry. Příkladem je islámský extremismus, který usiluje o nastolení islámské teokracie s aplikací práva šaría. Tedy v kontextu práce nerespektování demokratických zásad a základních lidských práv a svobod. [14]

Ekologický extremismus usiluje o maximální ochranu životního prostředí. Cíl je obecně prospěšný, ale metody, které jsou k tomu využívány jsou za hranicí legality, poškozují majetkové hodnoty a brání legální činnosti ostatním. Ekologický extremismus se jen zřídka vyskytuje osamoceně. Bývá spojován s politickým extremismem, především s tím levicovým a často je zcela sloučen s jinou ideologií (například ekofeminismus). Požadavky této formy extremismu jsou ze všech skupin nejrozsáhlejší. Zatímco ostatní formy vyžadují „pouze“ změnu demokratických zásad, ekologický extremismus kromě toho vyžaduje zcela nový způsob života a chápání našeho bytí na planetě. [7]

Politický extremismus se převážně projevuje aktivitami konfrontujícími stávající politický systém. Mezi hlavní obecné rysy patří přesvědčení o poznání jediné správné pravdy, touha po změně politického systému na nedemokratický a kritika všech aktivit panující vlády. Napadány jsou jak kroky ekonomické, které, dle extremistů, nerespektují zájmy střední a nižší třídy, tak například kroky vedoucí k zajištění bezpečnosti státu nebo (v případě pravicového extremismu) kroky podporující multikulturalismus. K propagaci myšlenek je hojně využíváno populismu, je vytvářeno mnoho konspiračních teorií, které mají vzbudit nedůvěru k vládě a jsou navrhována zdánlivě jasná a jednoduchá řešení komplikovaných problémů. [8]

K orientaci v politickém extremismu je využíván tak zvaný pravolevý model, který je používán i v tradiční politice. Extremistické subjekty však nelze vždy jasně zařadit na jednu či druhou stranu modelu. Cíle, prostředky a strategie bývají často totožné. Toto zjednodušené rozdělení je tedy spíše využíváno ke grafickému znázornění než k přesnému vymezení daných subjektů. Přesto lze ke každé straně přiřadit specifické znaky. **Pravicový extremismus** zakládá na nadhodnocování vlastního etnika, rasy či národa, a naopak dehonestuje ty ostatní. Ideálním politickým systémem je diktátorský režim, zastánci této ideologie se vyznačují pozitivním vztahem k militarismu a rádi inklinují k řešení problémů pomocí násilí.

Levicový extremismus naopak usiluje o společnost, kde by panovala absolutní rovnost všech občanů a nikdo by nebyl společností nikterak utlačován. Prohlášení levicově extremistických subjektů jsou často maskována za demokratické principy lidské rovnosti, ale při aplikování ideálních požadavků by naopak došlo k úplnému omezení svobody jako důsledku odstranění možnosti volby. Touženými politickými systémy jsou pak pro tento směr anarchismus nebo komunismus. [15]

2.2.3 Historie a současná globální situace

Historie a současná globální situace má na problematiku extremismu velký vliv. Historie definuje základy moderních ideologií jako například **nacismus** a **fašismus**, který (ať už přímo či nepřímo) udává základy extrémní pravice. Převzaté myšlenky jsou však často sofistikovaně schovávané za různé symboly a hesla, která nelze právně označit za extremistická, ale zcela zjevně tuto netolerantní ideologii propagují. Například číselný odkaz **88**, který symbolizuje „Heil Hitler“ (8 podle pořadí písmen v abecedě, 8 se tedy rovná H). [16] V případě levicového extremismu moderní ideologie vychází z **komunismu** a **anarchismu**, nebo konkrétněji z marxismu, leninismu nebo stalinismu. Současná globální situace pak představuje velký zdroj inspirace ve formě konkrétních cílů a postupů jednotlivých uskupení. Například dále v textu zmiňovaní Autonomní nacionalisté inspirovaní zahraniční skupinou. [7]

Znalost těchto souvislostí s historií a ostatními státy je důležitá nejen pro akademickou klasifikaci, ale především pro aktéry v boji proti extremismu. Širší pochopení zdrojů inspirací extremistických uskupení totiž rozšiřuje možnosti boje, a to jak z preventivního hlediska (například výuka) tak z represivního hlediska (dokazování skutkové podstaty trestného činu).

2.2.4 Extremismus z pohledu kriminologie

Pro následující podkapitoly, a především pro praktickou část této bakalářské práce je důležité se na extremismus podívat i ze hlediska kriminologie. Tedy vědy, která zkoumá zločinnost nejen z pohledu legislativy, ale i z pohledu příčin, projevů, následků a možných opatření. Obzvláště u extremismu je kriminologický pohled na problematiku velice komplexní záležitost, jelikož, jak bylo zmíněno v předchozích řádcích, extremismus je mnohvrstevný fenomén, který se neustále vyvíjí, a aby bylo možno jednání klasifikovat jako extremistické, musí být souběžně naplněny skutkové podstaty více specifických trestných činů. [17]

Formy trestné činnosti jsou, stejně jako prostředky a propagační metodika, v závislosti na čase velice proměnlivé, jelikož vlivem politického, společenského a ekonomického prostředí a vývojem legislativy a zdokonalováním činnosti bezpečnostních složek je z pohledu extremistických subjektů důležité svou činnost upravovat.

Pro orientaci lze extremistickou trestnou činnost rozdělit do tří kategorií. První skupinou je **násilná trestná činnost**, která se vyznačuje vysokou mírou agresivity a brutality, a z pohledu extremistických subjektů bývá ospravedlňována až glorifikována názory, že se jedná o vlastenectví a boj za správné hodnoty. K útokům většinou dochází spontánně a vznikají v reakci na verbálně konfliktní situace. Přestože se jedná o původně neúmyslné situace, neznamená to, že nejsou extremisty aktivně vyhledávány a začne-li se k nim schylovat, extremisté nejeví intenzivní touhu souboji zabránit. Dalším typickým znakem bývá skupinové násilí, na které je nahlíženo kritičtěji než na případy násilí realizované jednotlivci. Součinnost násilí jednotlivců je z hlediska právního posouzení vnímáno s tzv. synergickým efektem dle § 355 odst. 2 písm. a) zákona č. 40/2009 Sb. [17]

Druhou skupinou je **verbální trestná činnost**, která se projevuje slovním propagováním své ideologie. To především spočívá v hanobení cizích občanů nebo

zastánců opačné názorové strany a provolávání hesel, jasně reprezentujících danou extremistickou ideologii. Boj s tímto odvětvím je velice obtížný, jelikož často jsou projevy důmyslně sestaveny tak, aby nepřekračovaly zákonnou mez, ale svou myšlenku jasně předaly dál. Kromě toho, v případě nařknutí z nezákonnosti, bývají extremisty zdůrazňována práva na svobodu slova a vytahovány konspirační teorie kritizující činnost bezpečnostních složek, médií a vlády. To přidává projevům na atraktivnosti a snáze se pak šíří. Vhodným příkladem jsou provolávaná hesla z demonstrace v Litvínově z roku 2008: „*Nenuťte žít Čechy s Romy, ale Romy s Čechy.*“ [18] Tento projev byl následně obhajován tvrzením, že během demonstrace stojí na straně kritizované menšiny a místo toho, aby bránila „ty hodné“ tak brutálně útočí na pokojné obyvatele Litvínova. Realita ale byla taková, že Policie ČR se pouze snažila zabránit násilnému střetu rozbouřeného davu s poklidným shromážděním Romů. [18]

Poslední, tedy třetí kategorií, je **grafická trestná činnost**. Ta v posledních letech, díky rozvoji komunikačních technologií a možné anonymitě, rapidně stoupá na intenzitě. Formou zkreslených informací jsou šířeny argumenty, dokazující pravdu extremistických ideologií, které do svých řad lákají nové členy. Do této kategorie spadá například i sprejství, letákové akce, vydavatelská činnost nebo distribuce propagačních materiálů, kde společným jmenovatelem všech zmíněných forem je sdílení extremistické myšlenky. [7]

Pachatelé trestné činnosti se dají rozdělit do dvou kategorií. Navenek aktivní pachatelé, kteří se nejvíce projevují násilnou trestnou činností a navenek pasivní podporovatelé, kteří se nejvíce projevují grafickou a verbální trestnou činností. Mezi aktivní podporovatele nejčastěji patří mladiství. Jak bylo řečeno v první kapitole o polarizaci společnosti, v lidské povaze je zakořeněna snaha vyčnívat nad ostatní. A právě u mládeže se tento fenomén projevuje nejintenzivněji. Mladí lidé aktivně vyhledávají činnosti, které by daly jejich životu smysl, náboj a aby vzbudili pozornost ostatních. Z opačného úhlu pohledu pak mají potřebu se začlenit do

kolektivu a jsou ochotni pro to udělat věci, které by na základě své povahy normálně neudělali nebo podlehnou skupinovému tlaku. Extremistická uskupení navíc často volí takovou hierarchii, že i úplný nováček dostane na první pohled důležitou roli a má pocit, že díky tomu je schopný pomoci nápravě společnosti. Co se týče pasivní podpory ideologie jsou pachatelé zástupci všech věkových kategorií. Fenoménem posledních let, který je poháněn snadným přístupem k internetu, je intenzivní zapojení i starších generací, které se především podílejí na letákové činnosti a šíření dezinformací formou e-mailů. [19]

Dle Odboru bezpečnostní politiky se dají pachatelé popsat takto:

- vysoká míra recidivy;
- nižší vzdělání;
- problémy s alkoholem a hazardem;
- v rámci uskupení mají pocit sounáležitosti;
- hlavní zájmy fotbal, vojenská technika a historie, zbraně, bojové umění a tuning aut;
- nedostatek empatie, egoismus, snížená sebekontrola, pocity nejistoty. [20]

Charakteristiku pachatele utváří nejen prostředí, vývoj a sociálně ekonomické předpoklady, ale i různé zahraniční trendy. Například uskupení Autonomní nacionalisté se se vším všudy inspirovalo stejnojmennou skupinou ze sousedního Německa. [8]

Ovlivňující faktory hrají důležitou roli v prevenci před extremistickou kriminalitou a obecně aktivitou. Jejich pochopení a odhalení totiž umožňuje návrh a realizaci dlouhodobých řešení. Nejdůležitějším a základním faktorem je stav problematiky, proti které dané extremistické subjekty bojují. Nejčastěji je to tedy stav politické, sociální a bezpečnostní situace. Například v letech 2014-2016 v České

republiky vzrostl pravicový extremismus vlivem rozšířeného povědomí o uprchlické krizi. [21]

Ovlivňující faktory lze jinak nazvat kriminogenní faktory. Jedná se o okolnosti usnadňující vznik, trvání či rozšiřování kriminality. Patří mezi ně například alkoholismus, drogová závislost, recidiva pachatelů, nezaměstnanost, sociálně patologické prostředí, nechuť pracovat nebo násilí a brutalita v médiích a počítačových hrách. Tyto faktory lze rozdělit do tří obecných rovin. Faktory ovlivňující jedince, faktory skupinové, které ovlivňují jednotlivé rizikové skupiny a faktory obecné, které působí na celou společnost. [19]

- **Faktory ovlivňující jedince**, tedy faktory individuální, jsou ty faktory, které přímo souvisí s daným pachatelem a z pohledu extremistických uskupení bývá velice často mířeno právě na ně. Formou manipulativní techniky extremistické subjekty předkládají jednoduchá řešení, která stojí na shazování viny na menšiny nebo zastánce opačných názorů. Jedinec se strachem z neznámého, touhou po moci, rasistickými sklony, a především podvědomou potřebou kompenzovat své neukojené potřeby, svou seberealizaci snadno svěří do rukou extremistického uskupení, protože právě to mu nabízí zdánlivě snadno dosažitelné řešení. [21]
- **Faktory ovlivňující skupinu** jsou ty faktory, jejichž použití je mířeno a funguje v rámci skupin, které mají potenciál inklinovat k extremistickému smýšlení a jednání. Nejčastěji se jedná o skupiny mladých, kde se projevuje nedostatečná životní zkušenost, otevřenost novým myšlenkám, a především podlehnutí davu. Dav dokáže mysl jedince zcela zatemnit, přiřadit mu novou **skupinovou identitu** a suspendovat jeho superego. Ta mu dodává sebevědomí, umožňuje jeho seberealizaci, dokáže odstranit veškeré zábrany a potlačením individuálního vnímání sama sebe ztrácí pocit zodpovědnosti a strachu. Příkladem může být vandalství nebo šikana. Extremista jako jedinec

málokdy z vlastní vůle ubližuje ostatním a demoluje cizí majetek. Ale ve chvíli, kdy se ocitne ve skupině, jsou pro něj tyto činnosti zcela normální. [21]

- **Faktory obecné** jsou ty faktory, které ovlivňují celou společnost, její vnímání a uskupení a až sekundárně slouží jako spouštěcí mechanismus extremistických hnutí. Patří mezi ně například pochybnosti o členství v nadnárodních institucích jako je Evropská unie a Severoatlantická aliance nebo migrace obyvatelstva, politické skandály, nevhodná ekonomika či multikulturalismus. Dezinterpretací, kritikou a umělým vytvářením strachu jsou všechny zmíněné příklady využity pouze k prosazení vlastních subjektivních cílů. Extremistická uskupení na ně tedy svalí veškeré společenské problémy a navrhnutím jednoduchých řešení se snaží docílit svých vlastních zájmů. Mezi obecné faktory se dá zařadit i rozvoj technologie, jelikož komunikační technologie dávají extremistickým uskupením jednoduchý a účinný nástroj propagace. [21]

Způsoby boje jsou hlavním tématem kapitoly 2.4, kde se zaměříme především na praktické kroky. V návaznosti na kriminologický přístup k problematice probíraný v předchozích několika odstavcích bude v následujícím odstavci vymezen spíše teoretický přístup k možnému boji. Ten se v tomto ohledu skládá z preventivních a represivních kroků.

Prevence představuje možnost, jak radikalizaci myšlenek předcházet. Je založena především na systematickém vzdělávání, objasňování pojmů žákům/studentům a předcházení vzniků podmětů, které mohou spouštět extremistické jednání. Je však třeba prevenci koordinovat na takové úrovni, aby nedocházelo k pocitu nesvobody, nadměrné činnosti bezpečnostních složek a k cenzuře. To by naopak radikalizaci nepředcházelo, ale spouštělo.

Represe je v tomto ohledu (tedy možného pocitu nesvobody) bezpečnější a méně nákladná, ale z hlediska zajišťování bezpečné společnosti méně účinná. Zakládá na potírání a zamezování trestných činů již extremisticky smýšlejících uskupení či osob. V obecné rovině by se tento způsob boje dal srovnávat s metodami „hard power“ a „soft power“, které se běžně využívají v mezinárodní politice. Wilson ve svém článku v časopise „The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science“ správně konstatuje, že nejlepším prostředkem k dosažení cíle je využití tzv. „smart power“, tedy v kontextu naší práce kombinace prevence a represe. [22]

Pochopení všech těchto faktorů, metodiky, možností a postupů extremistů je pro činnost bezpečnostních složek velice důležité. Díky tomu mohou efektivněji vymýšlet a sestavovat strategické dokumenty, aplikovat preventivní opatření a připravit se na možná represivní opatření.

2.3 Extremistická scéna v České Republice

Konkrétní zaměření extremistických subjektů jsou, jak již bylo řečeno, velice proměnlivá. Jejich vyčerpávající výčet v průřezu celou historií není záměrem této práce, proto tedy v následujících dvou kapitolách zmíníme pouze ty nejvýznamnější. Co se týče konkrétních skutků, z tabulky číslo 2 lze vidět, že v roce 2016 bylo nejvíce trestných činů s rasovým podtextem, ke kterým se pojí i další kategorie trestných činů jako je například vražda, ublížení na zdraví atd.

Tabulka 2 Rasově motivované trestné činy za rok 2016

Zdroj: [9]

Trestný čin	Ustanovení tr. zákoníku	Počet osob
Vražda	§ 140	2
Těžké ublížení na zdraví	§ 145	3
Ublížení na zdraví	§ 146	4
Porušování domovní smlouvy	§ 178	2
Poškození cizí věci	§ 228	8

Obecné ohrožení	§ 272	4
Ohrožení pod vlivem návykové látky	§ 274	2
Násilí proti úřední osobě	§ 325	1
Vyhrožování s cílem působit na úřední osobu	§ 326	2
Násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci	§ 352	12
Nebezpečné vyhrožování	§ 353	5
Hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení	§ 355	17
Podněcování nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod	§ 356	5
Šíření poplašné zprávy	§ 357	1
Výtržnictví	§ 358	27
Podpora a propagace hnutí směřující k potlačení práva svobod člověka	§§ 403, 404	44
Popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia	§ 405	2

2.3.1 Pravicový extremismus

Nejčastější formy pravicového extremismu jsou **fašismus**, **nacismus** a **neonacismus**. S jeho projevy se můžeme setkat na „skinheadských“ pochodech oslavujících „bílou rasu“, v hudebním ztvárnění kapel, jako byly například Vlajka, Diktátor, Hlas krve nebo Orlík a v podobě různých uskupení a hnutí, včetně těch politických. Právě politická uskupení jsou v reakci na aktuální sociálně-politickou situaci (migrace, zvolení Donalda Trumpa, který je pravicovými extremisty jednoznačně podporován, politika v rámci Evropské unie nebo NATO) nejaktivnější. Mezi hlavní aktéry patří protiimigrační a protimuslimská hnutí, domobranecké skupiny, a především intenzivní nenávistné diskuze na internetu z prostředí dezinformačních webů (často zaměřených na proruskou politiku). [9]

Z nejrozsáhlejších a nejaktivnějších politických subjektů lze zmínit například **Dělnickou stranu sociální spravedlnosti** a **Národní demokracii**. Z protiimigračních a protimuslimských pak **Blok proti islámu** a strana **Úsvit – Národní koalice**. Z odnože skinheads **Bohemia Hammer Skins** a z neonacistické scény **Blood and Honour Division Bohemia**. [9]

2.3.2 Levicový extremismus

Činnost levicových extremistů je podle aktuální statistiky z dokumentu „Zpráva o extremismu na území ČR z roku 2016“ udávána především aktivitami krajně pravicových uskupení. Formou demonstrací, grafické činnosti a squatterských aktivit se snaží oponovat myšlenkám rasismu a xenofobie, které propagují právě pravicoví extremisté, a zároveň šíří své vlastní ideologie anarchie a komunismu. Mezi dlouhodobě nejaktivnější levicová uskupení patří **Anarchistická federace** a Antifašistická akce (známá jako **Antifa**). [9]

2.3.3 Prostředky a propagační metodika

Extremistická uskupení účelně volí specifická témata, proti kterým bojují a tím získávají podporu pro realizování vlastních skrytých cílů. Témata jsou volena taková, která jsou relativně společensky akceptovatelná a reagují na současné sociální problémy. Kromě promyšleného výběru témat extremistická scéna vyniká svou flexibilitou. Extremisté sledují nové trendy, studují legislativu, najímají právníky, aby se mohli pohybovat v zákonných mezích, reagují na novinky činnosti bezpečnostních složek a vlády a učí se rétorice a argumentačním bojům. Mezi hlavní zbraně demagogie, která je využívána k zisku přízně a manipulaci občanů, patří:

- emocionálně zabarvené projevy;
- dramatizování;
- apelace na morálku;
- vyzdvihování vlastenectví a patriotismu;

- populismus;
- podněcování předsudků a nenávisti;
- využívání neinformovanosti;
- konspirační teorie;
- svalování viny na specifické skupiny;
- navrhování jednoduchých a srozumitelných řešení. [7]

Dle Jaroslava Kohouta (2002) je demagog popsán takto:

„Pracuje s polopravdami, mobilizuje předsudky, neštítí se ani lži, účel mu světlí prostředky. Zneužívá neinformovanost lidí, znejišťuje myslící a emotivní, strhává nemyslíci. Cílem je aktivizovat pudy, přeměnit stav ve stádo, a to poslat ničit nepřitele – jiné národy, jiné rasy, čarodějnice, židy, barevné, nevěřící, věřící jiné filozofii, jiné politické straně – podle toho, co zrovna potřebuje. Demagog je apoštol netolerance“ [23 s. 16]

K šíření myšlenek, rekrutování nových členů a prosazování svého vlivu a cílů jsou nejčastěji využívány demonstrace, koncerty, webové stránky (obecně příspěvky ve virtuálním prostoru) a výroba a distribuce propagačních předmětů.

Demonstrace, veřejná shromáždění a průvody patří mezi nejzásadnější aktivity extremistů. Jsou svolávány prostřednictvím sociálních sítí a slouží k propagaci uskupení, uctění památky soukmenovců, šíření propagačních předmětů nebo plánování dalších akcí. V současné době se vyhrocenost těchto veřejných akcí velice snižuje, jelikož extremistické subjekty se záměrně snaží chovat slušně, aby členové mohli snáze proniknout do politiky a jejich požadavky (především jejich forma podání) se umírňují, aby v očích veřejnosti vše vypadalo legitimně. [7]

Koncerty zaměřené především na tak zvanou **White Power Music** s nenávistnými a rasistickými texty probíhaly zejména v 90. letech. S nástupem internetu a intenzivnější činností bezpečnostních složek se frekvence koncertů snížila. Nejen kvůli strachu z dopadení, ale především díky možnosti propagovat

své myšlenky a navazovat kontakty ve virtuálním prostředí. V roce 2015 však byl zaznamenán drobný nárůst. Charakter těchto 16 koncertů v roce 2015 byl však oproti koncertům z 90. let umírněný. [9]

Rozvoj **komunikačních technologií** znamenal pro propagaci extremismu velký převrat. Mezi hlavní výhody patří globální dosah, možnost anonymity (respektive obtížné dohledatelnosti autora), nízké náklady a díky vynalézavosti extremistů i uniknutí cenzuře. Posledního bodu je využíváno především pomocí registrace webových stránek na zahraničních serverech (nejčastěji USA), kde se obsah internetu nesleduje, nebo je zde neomezená svoboda slova. [7]

Díky internetu je zaznamenán pokles extremistických aktivit typu koncerty, demonstrace nebo letáková propagace. Ze statistického hlediska se tedy dá říci, že extremistická trestná činnost je v úpadku, ale opak je pravdou. Množství příznivců roste, názory se dále radikalizují a koordinace, svolávání a propagace se pouze přesunuly do prostředí, které je pro bezpečnostní složky téměř nedosažitelné. Přesto dochází k monitorování a pokusům o blokaci stránek se závadným obsahem, ale díky zmíněné anonymitě a obtížné identifikovatelnosti pachatelů je kompletní odhalení a postihnutí všech pachatelů nespílitelným úkolem. [19]

2.4 Aktivity a metodika v boji proti extremismu

Extremismus představuje pro společnost závažné **bezpečnostní riziko**. Je důležité s ním bojovat nejen kvůli tomu, že ohrožuje etnické a názorové menšiny, ale i proto, že pokud proti němu nebudou realizována dlouhodobá i dynamická opatření, mohl by ohrozit základy demokracie a tím, kromě menšin, i celou společnost. V následujících kapitolách popíšeme možná opatření, jejich původ a proces realizování. [12]

2.4.1 Legislativní uchopení extremismu

Výchozím dokumentem pro problematiku extremismu je samotná **Ústava České republiky** (Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky, dále jen „ústava“) a **Listina základních lidských práv a svobod** (Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. Ústava České republiky, dále jen „Listina základních lidských práv a svobod“). Na základě těchto zákonů jsou dále v rámci trestního zákoníku vymezeny činy, které lze s extremismem spojovat. Mezi hlavní základní ustanovení patří článek 1 ústavy:

„Česká republika je sverchovaný, jednotný a demokratický právní stát založený na úctě k právům a svobodám člověka a občana.“ [24]

Článek 5 ústavy:

„Politický systém je založen na svobodném a dobrovolném vzniku a volné soutěži politických stran respektujících základní demokratické principy a odmítajících násilí jako prostředek k prosazování svých zájmů.“ [24]

Článek 6 ústavy:

„Politická rozhodnutí vycházejí z vůle většiny vyjádřené svobodným hlasováním. Rozhodování většiny dbá ochrany menšin.“ [24]

A celá Listina základních lidských práv a svobod. V kontextu této práce a aktuální extremistické scény tam pak patří především hlava třetí, Práva národnostních a etnických menšin. [25]

Jak již bylo uvedeno, pojem extremismus není právně zakotven. MV ČR však spolu s Policií ČR využívá pojem „trestný čin s extremistickým podtextem“. Mezi tyto činy lze zařadit:

- **Násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci** podle § 352 odstavec 2 a 3 zákona č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník (dále jen „TZ“);

- **hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny** podle § 355 TZ;
- **podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod** podle § 356 TZ;
- **vraždy** podle § 140 odstavce 1 a 2, odstavce 3 písmena g) TZ;
- **ublížení na zdraví** podle § 146 odstavce 1 a odstavce 2 písmena e) TZ;
- **těžkého ublížení na zdraví** podle § 145 odstavce 1 a odstavce 2 písmena f) TZ;
- **vydírání** podle § 175 odstavce 1 a odstavce 2 písmena f) TZ;
- **poškození cizí věci** podle § 228 odstavce 1,2 a odstavce 3 písmena b) TZ;
- **genocidia** podle § 400 TZ a podle § 401 odstavce 1 písmena e) TZ;
- **založení, podpory a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka** podle § 403 TZ;
- **projevu sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka** podle § 404 TZ;
- **popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia** podle § 405 TZ. [17]

Jedná-li se o trestný čin (například vražda nebo ublížení na zdraví), který primárně není spojen s extremistickým smýšlením, doplňující odstavce/písmena jednotlivých paragrafů zvyšují trestní sazbu na základě specifické (v kontextu práce extremistické) pohnutky. Extremistické jednání je tedy z hlediska práva chápáno jako přitěžující okolnost. Například úmyslné usmrcení bude potrestáno odnětím svobody na deset až osmnáct let, zatímco úmyslné usmrcení osoby pro jeho skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání bude potrestáno odnětím svobody na patnáct až dvacet let. [26]

Přesné určení odlišností (etnických, národnostních atd.) není vždy lehké. A proto se v právní praxi využívá postojů účastníků právního sporu. Tedy například

za etnický spor lze považovat takový spor, kdy se účastníci sami dovolají etnických odlišností. [27]

V praxi se nejčastější trestné činy pojí především s § 356, § 403, § 404 a § 405 TZ. Jedná se tedy o podporu/propagaci nějaké myšlenky, která přímo útočí na lidská práva a svobody, a to formou letákových a plakátových akcí, publikační a vydavatelské činnosti, veřejných demonstrací, koncertů a vykřikování rasistických hesel. K extremistickému jednání se také pojí divácké násilí, které je často provázáno mnoha rasistickými a nenávisnými skutky, ale vzhledem k tomu, že se často z hlediska aktérů jedná spíše o zábavu a adrenalin než o touhu změnit politický systém, nebude této problematice věnován velký důraz. [26]

V rámci demonstrací (které jsou sice jen jedním z možných projevů extremismu, ale jsou hlavním předmětem praktické čisti práce) se nejčastěji jedná o výtržnictví dle § 358 TZ, násilí proti úřední osobě dle § 325 TZ nebo o popisované paragrafy § 355 a § 356 TZ. Nejčastěji se však jedná pouze o přestupky. [28]

2.4.2 Strategie a Ministerstvo vnitra ČR

Boj s extremismem neprobíhá pouze na úrovni represivních opatření, která jsou s potíráním extremismu nejčastěji spojována. Jelikož se jedná o problematiku, která má mnoho sociologických vazeb a příčin (impulzy k radikalizaci se vyskytují v mnoha sférách běžného života a zpětné umírňování názorů je často kvůli hlubokému přesvědčení velice obtížné), je třeba s touto problematikou bojovat na všech úrovních a tím se pokusit zamezit samotnému vzniku extremistických myšlenek.

Tomu, jaké hlavní metodiky a cíle pro tento boj aplikovat, se věnuje strategie vlády v boji proti extremismu a veškeré poznatky každoročně sepisuje do **Koncepce boje proti extremismu** (dále jen „Koncepce“). [29]

Zaměření boje ve výše uvedené Koncepci je spíše na teoretické úrovni, jelikož extremistické subjekty jsou velice variabilní a zasahují do mnoha sfér aktivit, a bylo by obtížné definovat postupy tak, aby se daly aplikovat na všechna konkrétní uskupení. Dokument se skládá z pěti pilířů:

1. Pilíř **Komunikací proti demagogii** reaguje na nejsilnější zbraň extremistů. Tedy propracovanou a cílenou propagandu, která zakládá na často lživých nebo zkreslených informacích. Cílem tohoto pilíře je informovat veřejnost nejen o extremistických aktivitách, ale i poskytovat pravdivá vysvětlení lživých tvrzení a snažit se eliminovat nenávistné projevy na internetu.
2. Z hlediska dlouhodobé prevence je formován pilíř **Vědomostí proti totalitářům**. Vzděláním, což je hlavním cílem tohoto pilíře, si lidé sami tvoří obranné mechanismy, které dokáží radikalizaci zcela předejít.
3. Hlavním úkolem pilíře **Jednotná protiextremistická platforma** je podpora samosprávy v prevenci sociálně patologických jevů především ve vyloučených lokalitách. Tato prevence probíhá formou začleňování menšin a zvládání extremistických shromáždění.
4. Pilíř **Odbornost a imunita** se věnuje zdokonalování schopností pracovníků, kteří s extremismem bojují, a vytváření vhodného prostředí pro tuto činnost. Jelikož se postupy a prostředky extremistů neustále zdokonalují a hrozí infiltrace bezpečnostních sborů, je v rámci tohoto pilíře této problematice věnována velká pozornost.
5. Poslední pilíř **Pomoc obětem trestné činnosti** se zaměřuje především na menšiny, které jsou často předmětem útoku extremistů, ale jejich možnost obrany je z důvodů strachu, jazykové bariéry nebo nedůvěry v bezpečnostní složky limitována. Mezi konkrétní kroky patří například vytváření informačních materiálů a formulářů v cizím jazyce, aby se usnadnila komunikace mezi oběti a Policií ČR (dále jen „PČR“) a tím zvýšila možnost adekvátní reakce a obrany. [29]

Ministerstvo vnitra ČR je v roli boje s extremismem hlavním orgánem, který připravuje a naplňuje vládní strategii, ale MV ČR jako takové zastává především zastřešující a organizační roli. Do jeho gesce totiž spadá činnost PČR, která se ve formě specializovaných odborů a krajských útvarů věnuje samotné realizaci bezpečnostně strategických cílů MV ČR. Kromě dohledu nad PČR vydává odbor bezpečnostní politiky MV ČR i mnoho dokumentů, které pomáhají ostatním resortům (například Školství nebo územní samospráva) s extremismem bojovat. Mezi tyto dokumenty například patří **Manuál pro obce k zákonu o právu shromažďovacím**, který pomáhá úřadům správně řešit problematiku extremistických demonstrací. [30]

2.4.3 Policie ČR

PČR spolu s MV ČR formovala 9 důvodů, proč je třeba s extremisty bojovat.

- 1) Oslabují demokracii a mohou ji zničit.
- 2) Nerespektují koncept základních lidských práv.
- 3) Kazí České republice renomé v zahraničí.
- 4) Narušují veřejný pořádek.
- 5) Cíleně šíří strach mezi skupinami lidí, které nezapadají do jejich ideologie.
- 6) Stojí za násilnými činy z nenávisti, včetně vražd.
- 7) V případě získání moci rozpoutají teror.
- 8) Urážejí oběti totalitních režimů a oběti extremistické trestné činnosti.
- 9) Zvládání extremistických akcí je nákladné. Vynaložené prostředky by bylo možné použít na skutečné a demokratické řešení problémů, které extremisté zneužívají ve své propagandě. [31]

Na základě těchto bodů lze lépe pochopit samotné kroky (a jejich důležitost), které PČR v boji s extremismem koná. Úroveň a forma těchto opatření je i díky vysoké variabilitě extremismu velice komplexní.

Vzhledem k mnoha aspektům, které jsou pro trestnou činnost s extremistickým podtextem a její složité sociálně-politické vazby specifické, bylo třeba z řad policistů vyčlenit odborníky, kteří se v rámci obecné a závažné kriminality specializují právě na extremismus. Dále byl zřízen v rámci Národní centrály proti organizovanému zločinu sekce terorismu a extremismu. Mezi hlavní činnost těchto odborníků patří:

- prevence;
- monitorování;
- servisní činnost;
- operativně pátrací činnost;
- analytika;
- trestní řízení;
- procesní úkony;
- sebevzdělávání, odborná činnost, školení;
- spolupráce s odborníky z jiných sfér (politologové, sociologové, psychologové, akademická sféra). [19]

V rámci přímého kontaktu na poli boje s extremismem působí pořádkové jednotky, které dohlížejí na demonstrace, pochody a koncerty. Jsou školeni tak, aby rychle postupovali vůči jedincům, kteří vyvolávají násilí a tím bouří dav (viz podkapitola 2.2.4, Ovlivňující faktory). V případě rozsáhlých extremisticky motivovaných aktivit lze nasadit **Speciální pořádkovou jednotku**, která se řídí bezpečnostními typovými plány, pokyny krizových štábů nebo plní úkoly v rámci integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“). [19]

Národní centrála proti organizovanému zločinu (dále jen „NCOZ“) je v řešení problematiky koordinacním, metodickým a kontrolním pracovištěm. Spolupracuje s mnoha mezinárodními institucemi a její hlavní náplní je především efektivní práce s informacemi, které jsou pro odhalení pachatelů trestné činnosti s extremistickým podtextem důležité. [7]

2.4.4 Zpravodajské služby

Základním úkolem zpravodajských služeb je práce s informacemi (získ, shromáždění, analyzování), které mohou hrát roli v ochraně státu, a to jak z hlediska jeho ústavy, tak z hlediska ekonomického a bezpečnostního. Jelikož extremistická uskupení často volají po změně systému, jejich činnost je častým předmětem práce právě zpravodajských služeb. [32]

Mezi hlavní patří **Bezpečnostní informační služba** (dále jen „BIS“), která přímo podléhá vládě. Dále pak **Úřad pro zahraniční styky a informace** (dále jen „ÚZSI“), které podléhá ministerstvu vnitra a **Vojenské zpravodajství** (dále jen „VZ“), které podléhá ministerstvu obrany. Dle § 5 zákona č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky BIS zabezpečuje informace o:

- a) Záměrech a činnostech namířených proti demokratickým základům, svrchovanosti a územní celistvosti České republiky,
- b) zpravodajských službách cizí moci,
- c) činnostech ohrožujících státní a služební tajemství,
- d) činnostech, jejichž důsledky mohou ohrozit bezpečnost nebo významné ekonomické zájmy České republiky,
- e) týkající se organizovaného zločinu a terorismu. [32]

Úkolem BIS je práce s informacemi o vnitřní bezpečnosti. K tomu využívá zpravodajské prostředky, mezi které patří **zpravodajská technika** (například odposlechy, monitorování virtuálního prostředí atd.), **sledování** (osob, budov, věcí atd.) a **krycí prostředky**. Jelikož BIS nemá represivní pravomoc, její výstupy práce jsou v podobě čtvrtletních zpráv o extremismu a předaných informací vládě a Policii ČR, která má díky tomu s předstihem možnost hrozící nebezpečí řešit. [33]

ÚZSI shromažďuje informace ze zahraničí, které by mohly ohrozit zájmy České republiky. VZ má vnitřní i vnější působnost. Dle § 5 zákona č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky VZ zabezpečuje informace o:

- a) mající původ v zahraničí, důležité pro obranu a bezpečnost České republiky,
- b) zpravodajských službách cizí moci v oblasti obrany,
- c) záměrech a činnostech namířených proti zabezpečování obrany České republiky,
- d) záměrech a činnostech ohrožujících utajované skutečnosti v oblasti obrany České republiky. [32]

V oblasti extremismu se jedná především o riziko infiltrace Armády ČR a vytváření para-militantních skupin, které mají zastupovat činnost ozbrojených složek. [19]

3 CÍL PRÁCE

Cílem této bakalářské práce je popsat problematiku extremismu, která s příchodem migrační vlny v roce 2015 začala opět sílit a mohla by sehrát velkou roli nejen v běžném životě, ale i v politických kruzích našeho státu.

Teoretická část práce se věnuje ucelenému popisu problematiky, včetně popisu aktivit pachatelů trestných činů s extremistickým podtextem a aktivit zástupců boje s extremismem. V praktické části, na základě informací z části předchozí, analyzujeme vybrané extremistické události, jejich průběh, a především postupy ze strany PČR a dalších aktérů v boji s extremismem. Zjednodušeně řečeno by se dal hlavní cíl práce definovat otázkou: s čím PČR v rámci extremismu bojuje a jak a jakými prostředky to zvládá?

3.1 Stanovené cíle práce

- Přinést objektivní popis vybraných událostí z veřejně dostupných zdrojů;
- popsat možnosti a metodiku prevence a represe extremistického jednání;
- zhodnotit vybrané události, zanalyzovat jejich jednotlivé aspekty a na základě porovnání určit slabá a silná místa realizovaných opatření.

4 METODIKA

K získání informací pro popis událostí a následné zanalyzování byla využita literární rešerše z veřejně dostupných zdrojů. Hlavním záměrem bylo objektivní posouzení vybraných událostí a zvolených postupů, takže kromě prohlášení PČR a internetových webových stránek a časopisů bylo přihlíženo i k postojům a prohlášením obou stran prvotního konfliktu.

Ke zhodnocení získaných dat byla využita SWOT analýza. Hlavním důvodem, proč byla tato metoda zvolena, je její komplexní náhled na problematiku, na které se podílí mnoho subjektů. Toho dociluje rozdělením na hodnocení vnitřního prostředí (tedy toho, které je možno přímo ovlivnit) a vnějšího prostředí (tedy toho, ze kterého lze vycházet a inspirovat se jím, ale nelze ho přímo změnit).

Hlavní část analýzy spočívá ve vymezení čtyř faktorů. První dva hodnotí vnitřní prostředí a druhé dva vnější. Podle zkratk těchto částí názvu analýza získala své jméno SWOT:

1. **Silné stránky** (podle slova „Strengths“) obsahují pozitiva v postupu PČR a dalších orgánů bojujících proti extremismu, na kterých bylo založeno zvládání hodnocených akcí.
2. **Slabé stránky** (podle slova „Weaknesses“) obsahují negativa ze strany PČR a dalších subjektů bojujících proti extremismu, která zapříčinila jak vznik násilných nepokojů, tak jejich následky (například škody na majetku, zdraví atd.).
3. **Příležitosti** (podle slova „Opportunities“) obsahují možnosti poučení a rozvoje metodiky, postupů a prostředků.
4. **Hrozby** (podle slova „Threats“) obsahují veškeré možné vlivy, které narušují, nebo mohou narušit, činnost PČR a dalších subjektů bojujících proti extremismu a tím ohrozit zdraví, majetek a další hodnoty.

Na závěr je provedeno subjektivní hodnocení zmíněných čtyř částí, jehož účelem je maximalizování silných stránek a využití příležitostí a minimalizování slabých stránek a ohrožení hrozbami. Právě absence objektivního výstupu analýzy je její hlavní nevýhodou, ale pro účely této práce je tato nevýhoda zanedbatelná. [34]

Kromě studií zaměřených na vybrané mimořádné události a pravicový extremismus byla použita kvalitativní metoda výzkumu – strukturované rozhovory s pplk. PhDr. Barborou Vegrachtovou, MBA, Ph.D., která se problematice extremismu věnuje a na toto téma vydala několik publikací a dále pak s mjr. Bc. Antonínem Zajícem, který zastává funkci vrchního komisaře v Odboru služby pořádkové policie na Krajském ředitelství policie Jihočeského kraje. Kompletní přepisy těchto rozhovorů jsou v příloze 1 a 2.

5 VÝSLEDKY

Analýza demonstrací v rámci praktické části je vytvořena výše popsanou metodou SWOT, a to především z pohledu PČR. Je však nutné zmínit, že na úspěšném zvládnutí takovýchto událostí se podílí nejen PČR, ale i město, ve kterém se daná událost odehrává. Proto budou do analýzy zahrnuti nejen hlavní zástupci PČR, kteří jsou s demonstracemi přímo spojeni (především tedy Antikonfliktní tým, pořádkové jednotky, služba kriminální policie a vyšetřování), ale i zástupci magistrátu města.

5.1 Procesněprávní úkony Policie ČR

Obtížnost úkolů PČR v procesněprávní problematice týkající se extremismu je udávána několika faktory. Mezi ty patří především náročná identifikace pachatelů ve skupinových událostech a časté odmítání svědčit ze strany svědků z důvodu obavy před dalším násilím. Úkoly PČR lze rozdělit do tří rovin: odhalování, zásahu a dokazování.

Odhalování trestné činnosti se liší v závislosti na typu trestné činnosti, která je i v rámci extremistického podtextu dělena na několik kategorií. Ta násilná je většinou PČR odhalena samotnou obětí, ale u verbální a grafické je zapotřebí využití tzv. operativně pátrací činnosti, vyhledávací činnosti prvotních signálů a zajišťování důkazů.

Proces zásahu bývá specifický pro jednotlivé situace. V případě extremismu a kontextu této práce se jedná především o násilí na demonstracích, které primárně řeší pořádkové jednotky. Jejich základní metodika je uvedena v podkapitole 5.3.

Poslední rovina, tedy proces dokazování, je rozdělena na dvě části: dokazování objektivní stránky trestného činu a dokazování subjektivní stránky trestného činu. Právě subjektivní stránka je pro trestnou činnost s extremistickým podtextem

typická a je důležité ji věnovat pozornost. Odhalení subjektivní stránky totiž může znamenat rozdíl mezi odsouzením za vraždu na 10 až 18 let dle § 140 odstavce 1 TZ a mezi odsouzením za vraždu na 15 až 20 let nebo výjimečným trestem dle § 140 odstavce 3 písmena g) TZ. Rozdíl tvoří pouze to, že pachatel jednal v nenávisti vůči rase, národnosti atd. [17, 26]

Jako hlavní důkazní prostředky u vyšetřování trestných činů s extremistickým podtextem jsou považovány:

1. výslech obviněného;
2. výslech svědků (nutno zvážit utajení totožnosti kvůli ochraně svědka);
3. domovní prohlídka (převážně v procesu dokazování grafické trestné činnosti);
4. rekognice (velice obtížná v případě maskovaných extremistů na demonstracích);
5. znalecké posudky. [26]

Příklad činnosti:

„V časných ranních hodinách dne 27. března 2012 bylo zadrženo celkem osm mužů a jedna žena ve věku od dvaadvaceti do sedmatřiceti let. Jako členové organizované skupiny se měli obvinění na různých místech České republiky dopouštět rozsáhlé trestné činnosti a část z nich se i osobně podílet na vzniku a založení neonacistické organizace Blood & Honour Division Bohemia a její dceřiné militantní organizace Combat 18.

Podle obvinění tyto osoby zveřejňovaly a propagovaly své postoje a úmysly na internetových stránkách organizace, umístěných na zahraničním serveru. Prostřednictvím odkazů na volně přístupné internetové síti aktivně podporovaly rasovou nenávist, různé formy násilí s tendencemi k terorismu, popírání holocaustu, vybízely k násilí vůči tzv. méněcenným rasám, určitým skupinám osob i jednotlivcům. Zvaly a tipovaly si nové členy organizace a udržovaly s nimi čilou komunikaci.

Skupina měla také vyrábět a distribuovat propagační předměty neonacistické organizace a hudebních skupin, jejichž texty obsahují neonacistické proky. Stejně tak měla svou činnost zaměřovat i na výrobu a distribuci oděvních svršků s neonacistickou a nacistickou symbolikou.“ [35]

5.2 Antikonfliktní tým

Vzhledem k nové strategii extremistů přecházet z násilných demonstrací na zdánlivě poklidné pochody (tato změna byla vyvolána především snahou působit seriózně a díky tomu proniknout do politiky, kde je největší možnost prosadit své cíle) musela i policie změnit své postupy. Kromě toho byly metody bezpečnostních sborů, a to nejen v České Republice, kritizovány. Reakcí byl vznik tak zvaného Antikonfliktního týmu (dále jen „AKT“), který (jak napovídá i jeho motto „Verbum non arma“, tedy „Slovem místo zbraně“) se snaží konflikty řešit slovy, namísto donucovacích prostředků a hrubé síly. Tedy preferuje prevenci před represí. [6, 19]

Sama PČR definuje filozofii AKT takto:

Filozofie Antikonfliktního týmu spočívá především v uplatňování prevence před represí. Je to jakási „podaná ruka policie“ směrem k veřejnosti. Kdo tuto preventivní ruku ze strany policie odmítá a jeho jediným cílem je využívat patřičně zmedializovaný střet s policií k sebezviditelnění, tak ten musí počítat s důraznější a nekompromisní komunikací těžkooděnců z pořádkových jednotek. Pro některá individua se totiž policie stává pouze jakýmsi prostředkem adrenalinové zábavy. [36]

Základním úkolem AKT je prostřednictvím otevřené komunikace předcházet agresivnímu jednání osob. Toho docíljuje vysvětlováním, proč jsou ze strany policie a daného města zavedena různá opatření, která extremisté vnímají jako omezení svobody, a tedy popud k násilí. Je-li to možné, dále se AKT snaží diskutovat o aktuálních problémech a poskytovat demonstrujícím stranám různé úhly pohledu,

jejichž pochopení a akceptování má zásadní vliv na předcházení extremistickému jednání. V případě, že demonstrující extremisté nechtějí pochopit účel opatření a pohled druhé strany, AKT hraje důležitou roli v objasňování zákonných povinností PČR v případě spáchání protiprávního jednání. [37]

Příklad činnosti AKT:

„V březnu roku 2007 zorganizovali pravicoví extremisté v Blansku demonstraci, kterou chtěli upozornit na údajné neřešené problémy a kriminalitu páchanou Mongoly, kteří pracují v tamní fabrice. Jako obvykle šlo o zástupný důvod a bohapustou lež. Policisté v jejich řadách žádné delikty neevidovali, největším prohřeškem z nedávné doby bylo zabití a upečení ovce na ubytovně. Policie se proto rozhodla použít v té době čerstvou novinku – antikonfliktní týmy. Jejich speciálně proškolení pracovníci se pohybovali mezi místními obyvateli a trpělivě jim vysvětlovali, že Mongolové nejsou kriminálníci. Blanenští záhy ztratili o demonstraci zájem a provokace skončila fiaskem. Mítink proběhl bez incidentů, jediným zadrženým byl opilý muž, který hajloval.“[37]

5.3 Pořádkové jednotky

Konkrétní metodiky jednotlivých útvarů bývají odlišné a řídí se interními pokyny policejního prezidenta. Následující popis postupů a výbavy jednotek je tedy popisován z obecného hlediska a zakládá se pouze na obecných principech, nikoli konkrétních předpisech.

Hlavním úkolem pořádkové jednotky (dále jen „PJ“) je chránit bezpečnost osob a majetku, spolupůsobit při zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti. Dále pak spolupracuje na dalších činnostech, mezi které patří například ozbrojené doprovody atd. Mezi hlavní rizika při jejich činnosti patří:

1. neuposlechnutí výzvy PČR;
2. střet znepřátelených skupin;

3. agresivita zúčastněných osob;
4. napadení úřední osoby;
5. zranění. [38, 39]

Těmto rizikům je uzpůsoben právě postup a výbava jednotek. Velkou pomocí pro činnost PJ je AKT, který pomáhá především s neuposlechnutím výzvy PČR a agresivitou demonstrantů.

Proti zraněním, která nejčastěji způsobují letící předměty (například cihly, dlažební kostky, skleněné lahve, po domácku vyrobené výbušniny) jsou PJ vybaveny speciálním oblečením, odolávajícím nárazu a chránícím především hlavu. Tento set, zobrazený na obrázku 1, je dále doplněn například o obušek, slzotvorné prostředky, plastová a kovová pouta, osobní lékárnu atd. a dle potřeby a zaměření jednotlivce i štítem. [40]

Obrázek 1 Pořádková jednotka

Zdroj: [51]

V případě neuposlechnutí výzvy PČR nebo agresivního jednání (neuspěje-li AKT domluvou) PJ přistupuje k zákroku, jehož cílem je zpacifikování pachatele a zastavení jeho činnosti. K tomu jsou využívány donucovací prostředky a pouta.

Hlavním úkolem PJ je zajištění vnitřního pořádku. Na to navazuje i riziko střetnutí zneprátených stran (hrozba v obou analyzovaných případech v této práci). Primárním úkolem PJ je tedy zamezení škodlivého působení demonstrantů a případně jejich pohybu do rizikové lokality. K tomu jsou využívány tzv. živé hradby, zastrašování zvukovými a světelnými granáty, slzný plyn nebo využití speciálních vozidel. Mezi ty patří například vodní stříkače na obrázku 2 nebo obrněná kolová vozidla na obrázku 3.

Obrázek 3 Vodní stříkač PJ

Zdroj: [52]

Obrázek 2 Obrněné kolové vozidlo

Zdroj: [53]

Specifickým postupem, který je využíván především na demonstracích a diváckém násilí je cílená „likvidace“ vůdčího agresora. Tento postup je reakcí na nejnovější trendy a psychologické průzkumy, které dokazují, že mnohdy stačí jen malé množství agresivních osob, které svým jednáním dokáží strhnout celý dav a tím přispět ke zhoršení situace. Právě eliminace těchto jedinců dokázala i v praxi, že nemusí vždy dojít k vyeskalování konfliktu. [40]

5.4 Postupy obcí

Úřad, na jehož správním území se plánované shromáždění má konat nebo se koná, má mnoho povinností, ale i práv. Největším problémem je fakt, že shromáždění podléhá povinnosti oznamovací, nikoliv dovolovací. V praxi to tedy znamená, že splní-li oznámení veškeré náležitosti, tak obec, i když očekává nebezpečný průběh shromáždění, nemá dostatek pravomocí k jeho zakázání. Jedinou cestou jsou zdlouhavá správní řízení, ale vzhledem k rozvoji právnických dovedností na straně extremistů jsou tato řízení často zbytečná.

Další problém nastává i v případě už probíhajícího shromáždění. Rozpustit shromáždění lze z mnoha důvodů (maskování účastníků, rasistická hesla, nepovolený pochod z ohlášeného setkání atd.), ale praxe je opět odlišná. Zastavit rozvášněný dav zvládá speciálně vycvičená PJ, ale zodpovědný úředník, i přes velké množství opakování prosby, bývá málokdy vyslyšen. Stěžejním dokumentem zabývajícím se touto problematikou je zákon č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím. [41]

5.4.1 Manuál pro obce o právu shromažďovacím

Odbor bezpečnostní politiky MV vypracoval dokument s názvem **Manuál pro obce o právu shromažďovacím**, který dává úřadům praktickou cestou ucelený náhled na problematiku ohlašování, průběhu a zakazování shromáždění. Věnuje se nejčastějším možným právním konfliktům, které extremisté vyhledávají, a pomáhá

předcházet vzniku násilí a snaží se eliminovat množství incidentů, které extremisté rádi používají k obhajobě svých činů. [30]

5.5 Analýza vybraných událostí

K analýze byly vybrány dvě události extrémně-pravicové scény, které byly zaměřeny na romské menšiny, obě skončily násilím a obě měly od počátku stejný záměr, ale jejich průběh byl nakonec z mnoha důvodů odlišný.

5.5.1 Sídliště Janov, Litvínov, 17. 11. 2008

Dlouhodobě vypjatá situace mezi obyvateli Litvínova a místní romskou menšinou vyvrcholila zavedením tzv. Ochraných sborů Dělnické strany, které měly suplovat činnost městských strážníků a dohlížet na ně při jejich činnosti. Jejich aktivity však byly ze strany města a PČR kritizovány, a navíc došlo k intenzivním potyčkám mezi romskou menšinou a právě těmito sbory. To způsobilo na straně Dělnické strany, Autonomních nacionalistů a jejich příznivců velký rozruch a především pocit, že jejich požadavky a touhy nejsou ze strany státu nikterak vyslyšeny, ba naopak že jsou utlačováni.

Na tuto situaci zareagovala Dělnická strana ohlášením shromáždění pod názvem „Proti pozitivní diskriminaci a policejnímu násilí“ a následně Autonomní nacionalisté oznámili pochod z Litvínova na sídliště Janov, kde převážně romská menšina žije.

Samotnému střetu s PČR předcházelo několik událostí. Do Litvínova se začalo sjíždět velké množství sympatizantů obou stran, a naopak nekonfliktní zástupci převážně romské menšiny opouštěli město. PČR během těchto přesunů zadržela velké množství zbraní, a to jak na straně Romů, tak na straně extremistů. Romská menšina se ve snaze vyjádřit svůj nesouhlas s nenávisť a hrozícím konfliktem

shromáždila na sídlišti (toto shromáždění nebylo nahlášené, což následně extremisté používali v obhajobě svých činů).

Během dopoledních hodin se na náměstí Míru začali shromažďovat příznivci obou svolavatelů akcí. Již od této chvíle byl nasazen AKT. Policie zadržela velké množství zbraní, velká část extremistů zahalila svou identitu kuklami a byla provolávána rasistická hesla. Úřadem pověřená osoba pro kontrolu shromáždění ani PČR však neprovedli žádné razantní kroky, byť na to měli dle zákona č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím mnoho důvodů, a tak se mohlo uskupení asi 600 až 800 demonstrantů (různé zdroje udávají různé počty) vydat na druhou část ohlášeného programu, a to pochod směrem k sídlišti Janov. PČR pověřený znalec se tohoto pochodu ze strachu nezúčastnil a shromáždění nerozpustil, jelikož prý dobře neslyšel projevy demonstrantů. [42]

Průvod se pohyboval ohlášenou cestou, byl doprovázen PČR a mnoha přihlížejícími. Asi půl kilometru od sídliště členové PJ (těžkooděnci, asi 1000 mužů) průvodu zablokovali cestu a docházelo k velkému množství střetů. Kromě běžných donucovacích prostředků byly nasazeny obrněné transportéry, jízdní policie, vodní děla a slzný plyn.

PČR ani starosta města oficiálně neukončili ani druhé shromáždění toho dne, ale k průniku demonstrantů na Janov a k přímému konfliktu s Romy nedošlo. Extremisté se pokoušeli o roztrhnutí davu, oslabení sil PČR a k taktickému proniknutí do středu sídliště, ale všemu bylo zabráněno. Okolo 18:00 se celá akce uklidnila.

Výsledkem bylo zranění 14 osob (7 policistů, 7 demonstrantů), které vyžadovalo lékařské ošetření. Odhadované množství jinak zraněných osob je několik desítek. 15 osob bylo předvedeno pro podezření z výtržnictví, z přestupku proti veřejnému pořádku a z podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich

práv a svobod. Tři policejní automobily byly poškozeny a jeden zcela zničen zápalnou lahví. [42, 43, 44, 45, 46]

5.5.2 SWOT analýza, sídliště Janov

S – Silné stránky:

- nasazení AKT a jeho činnost;
- zajištění mnoho zbraní na obou stranách, zejména ještě před zahájením samotných shromáždění;
- informační podpora vrtulníku, který odhalil skupinu obcházející hlavní konflikt;
- zastavení pochodu a zabránění konfliktu obou stran.

W – Slabé stránky:

- nedostatečná komunikace mezi PČR a obecním úřadem;
- i přes mnoho podnětů a porušení zákona nedošlo k oficiálnímu rozpuštění pochodu (zbraně, zahalené obličeje, rasistická hesla);
- absence znalce;
- nedostatečná komunikace PJ a AKT, často protichůdná opatření;
- nízké množství oficiálních výzev (o rozpuštění, o porušování zákona atd.) ze strany PČR, AKT nestihá informovat všechny;
- často nad míru intenzivní zákroky PJ;
- v průběhu pochodu minimální informování veřejnosti a špatná práce s ní;
- velké množství zraněných.

O – Příležitosti:

- impulz k vytvoření dlouhodobých řešení;
- impulz k intenzivnější komunikaci mezi PČR a úřady;
- impulz k rozšíření řad pozorujících znalců/poradců;

- impulz k rozvoji taktik;
- impulz k aktualizaci legislativy.

T – Hrozby:

- zjevná podpora extremistů znalci „vojenské“ taktiky;
- pasivní podpora civilistů, kteří brání provádění opatření.

5.5.3 Sídliště Máj, České Budějovice, 29. 6. 2013

Dne 21. 6. 2013 došlo na dětském hřišti k potyčce dětí, která vy eskalovala ve verbální útoky a následnou potyčku dospělých. Situace skončila zásahem PČR a zraněním několika osob. V reakci na incident a na dlouhodobou nespokojenost s chováním romské menšiny ve večerních hodinách byly svolány na sobotu 29. 6. dvě shromáždění jak na straně extrémní pravice, tak na straně romské menšiny, která demonstrovala za zlepšení sousedských vztahů. Zároveň byly ihned posíleny hlídky PČR i městských strážníků.

PČR i magistrát města očekávali nepokoje, a tak vyzvali občany města, aby se v době demonstrace nepohybovali v rizikovém prostoru a odklidili svá auta z ulic. Očekáván byl průchod městem k sídlišti Máj, kde převážně romská menšina žije. Policie se na zákrok připravovala několik dní a komunikovala s oběma organizátory a se zástupci města. Byly povolány posily z mnoha krajů včetně Speciální pořádkové jednotky Praha, Brno a Ústí n. Labem, vrtulníku k monitorování situace a AKT.

Okolo 13:00 se na sídlišti začali scházet Romové a v počtu asi 250 osob vedli klidné setkání doprovázené proslovou a hudbou. PČR nemusela zasahovat a pouze situaci monitorovala z dálky.

Okolo 15:00 hodiny se na náměstí Přemysla Otakara II. začali scházet účastníci druhého ohlášeného shromáždění. PČR při příjezdu osob na událost zabavila

několik zbraní a pořadatelé opakovaně žádali, aby se nikdo ze zúčastněných nezahaloval a nebyla provolávána žádná rasistická hesla. Nasazen byl také AKT.

Krátce po 17:00 se demonstranti v počtu přibližně 500 osob vydali směrem na sídliště Máj. Vzhledem k tomu, že již na náměstí bylo porušeno několik bodů ze zákona o právu shromáždovacím a následný pochod nebyl nahlášen, PČR se rozhodla shromáždění oficiálně ukončit a znemožnit jeho pokračování až na samotné sídliště. I přes opakované výzvy k rozpuštění shromáždění a informování o nedodržování zákonů došlo k násilnému střetu a narušení veřejného pořádku.

Během střetu s policií byl zničen jeden automobil, zapáleny kontejnery použité jako hradby a rozbito několik oken. Obviněno bylo 48 osob, potrestáno 23 podmíněnými tresty a několik desítek případů bylo řešeno jako přestupky. Zraněno bylo 10 lidí, kteří vyžadovali lékařské ošetření, z toho 3 policisté. [28, 47, 48]

5.5.4 SWOT analýza, sídliště Máj

S – Silné stránky:

- intenzivní příprava a komunikace PČR a města;
- nasazení a činnost AKT;
- zabránění střetnutí znepřátelených stran;
- zajištění mnoha zbraní u obou stran;
- informační podpora vrtulníku;
- využití taktiky eliminace vůdců a infiltrace mezi extremisty;
- oficiální rozpuštění shromáždění;
- práce s veřejností;
- velké množství obviněných (úspěšná rekognice a zadržení).

W – Slabé stránky:

- velké škody na majetku.

O – Příležitosti:

- impulz k doplnění městské policie Romy (větší respekt u romské menšiny);
- impulz k obecnému zlepšení integrace romské menšiny.

T – Hrozby:

- dlouhodobá intenzivní zveličená medializace problému;
- dlouhodobě špatná integrace Romů.

5.5.5 Výsledky

Jedním z hlavních poznatků, které přinesla analýza, je znatelný vývoj práce PČR. Demontrace v Litvínově byla od roku 2000 považována za jednu z největších demonstrací a dalo se tedy očekávat, že budou podhalena slabá místa. Analýza druhé demontrace ukázala, že se této problematice PČR intenzivně věnuje a hlavní nedostatky eliminovala. Z výsledků vyplývá, že mezi slabými stránkami v Litvínově bylo veliké množství problémů, které ale šlo eliminovat intenzivnější prací s informacemi. Naopak mezi silné stránky se řadil AKT a letecká informační podpora. Tyto silné a slabé stránky byly pro PČR zjevně velkou příležitostí k rozvoji a lze z analýzy vydedukovat, že svou metodiku a spolupráci s ostatními subjekty výrazně zlepšila. Z analýzy demontrace v Českých Budějovicích vyplývá velký přínos právě nakládáním s informacemi.

Jako hlavní hrozby se z analýzy ukazují vývoj samotných extremistů a participace občanů. Oběma těmito problémům se PČR ve spolupráci s dalšími subjekty intenzivně věnuje, ale i tak představují pro budoucí zásahy největší riziko.

Tabulka 3 Shrnutí demonstrace v Litvínově

Zdroj: autor

Počet aktivních demonstrantů:	Počet nasazených policistů:	Počet policistů na demonstranta:	
700	1000	1.42	
Zadrženo:	Obviněno:	Zraněno policistů:	Zraněno demonstrantů:
15	12	7	7

Tabulka 4 Shrnutí demonstrace v Českých Budějovicích

Zdroj: autor

Počet aktivních demonstrantů:	Počet nasazených policistů:	Počet policistů na demonstranta:	
500	520	1.04	
Zadrženo:	Obviněno:	Zraněno policistů:	Zraněno demonstrantů:
30	48	3	7

Pro shrnutí výsledků slouží tabulky 3 a 4. Každé shromáždění se vždy něčím liší a nelze tedy podobné hodnoty vždy považovat za směrodatné, ale vzhledem k účelnému vybrání charakterově podobných událostí lze provést alespoň obecné shrnutí. Vypočítáním hodnoty počtu policistů na jednoho demonstranta a porovnáním této hodnoty s počtem zadržovaných, obviněných a zraněných osob lze z tabulek vydedukovat, že zásah na sídlišti Máj byl po zdokonalení metod PČR daleko efektivnější než druhý analyzovaný zásah. Především množství zadržovaných a obviněných osob poukazuje na vývoj činnosti PČR a jasně dává veřejnosti najevo, že formy demonstrací, které jsme v práci analyzovali, nejsou cestou k řešení problému a často porušují zákon.

Závěrečné shrnutí SWOT analýzy zobrazuje tabulka 5, která přímo porovnává hlavní pozitiva a negativa obou událostí.

Tabulka 5 Matice SWOT analýzy

Zdroj: autor

		Vnitřní prostředí	Vnější prostředí
Pozitiva	sídliště Janov	<ul style="list-style-type: none"> • AKT • Zajištění zbraní • Nasazení vrtulníku 	<ul style="list-style-type: none"> • Odhalení slabin • Impulz k rozvoji metodiky
	sídliště Máj	<ul style="list-style-type: none"> • AKT • Příprava • Komunikace 	<ul style="list-style-type: none"> • Zlepšení integrace Romů
Negativa	sídliště Janov	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatečná komunikace 	<ul style="list-style-type: none"> • Podpora neinformované veřejnosti
	sídliště Máj	<ul style="list-style-type: none"> • Velké škody 	<ul style="list-style-type: none"> • Medializace problému

6 DISKUZE

Hlavním cílem práce bylo odpovědět na otázku: s čím PČR v rámci extremismu vlastně bojuje a jak a jakými prostředky to zvládá? Odpověď však nelze shrnout do několika řádků. Boj s touto problematikou se odehrává na mnoha frontách, a to jak státních či nestátních institucí tak z dlouhodobého či krátkodobého pohledu a zahrnuje nespočet faktorů. Odpověď by tedy vyžadovala práci velkého množství expertů zapsanou na velkém množství papíru. Jedno ale lze říci s jistotou. PČR se velice snaží, a byť se situace stále mění a stále otevírá extremistům nové možnosti, je v jejich práci znatelný posun vpřed.

V teoretické části byl extremismus pojat velice obecně, zatímco v praktické části byla provedena analýza pouze vybrané odnože extremismu. Tento postup byl zvolen právě z důvodu veliké komplexnosti a provázanosti problematiky a aby vhodně nastínil pohled na problematiku ze strany PČR.

Od pádu totalitního režimu a nástupu demokracie se extremismu otevřelo veliké množství možností. A právě na vývoji od tohoto převratu lze získat lepší přehled o celé situaci. Extremismus totiž velice flexibilně reaguje na nové trendy nejen ze světa, ale i z vlastního prostředí a prostředí PČR. Příkladem může být velký rozvoj hudební produkce (a koncertů), která umožňovala snadné šíření svých ideologií, ale s příchodem internetu její množství upadlo. Internet totiž umožňuje extremismu cílit na daleko větší množství osob s daleko menším rizikem. Dalším příkladem pak může být problém migrace. Za všechna předešlá období, kdy Česká republika přijala nespočet cizinců (převážně z Ukrajiny a Ruska) se téměř žádné z uskupení vůči této problematice výrazně a aktivně nevyhrazovalo. Když ale v roce 2015 přišla velice zmedializovaná migrační vlna, tak se extremistických uskupení a domobraneckých skupin objevilo nespočetné množství. Tedy stručně řečeno: extremisté svou činnost pečlivě plánují a přizpůsobují aktuální situaci a možnostem

a tím velice komplikují práci PČR. Přesto výsledky analýzy v této práci dokazují, že je zde ze strany PČR viditelný pokrok.

Hlavním faktorem, ovlivňujícím úspěšnost boje proti extremismu v rámci demonstrací, jsou dle analýzy informace. Tedy jejich získávání, zpracování, předávání a následné vyhodnocení. Na celém tomto procesu se však musejí podílet všechny subjekty, které s extremismem bojují, jelikož i zdánlivě malá chyba v práci s informacemi může zapříčinit nepříjemné následky. Důkazem je například zmiňovaná největší hrozba a zároveň slabá stránka zásahu na sídlišti Janov, kterou je veřejnost. Byť byla PČR na samotný zásah řádně připravena (1,4 policisty na jednoho demonstranta, viz výsledky SWOT) stačilo, aby městský úřad nedostatečně informoval veřejnost o možných komplikacích během pochodu a celá situace se rázem zhoršila. Nejen že občané téměř znemožňovali zásah proti demonstrantům svou pasivní přítomností (nelze hodit slzný granát do davu, ve kterém stojí byť jen jeden nezaujatý občan), ale často byla jejich mírná nespokojenost se situací romské menšiny procházejícím davem prudce zradikalizována a problém, který dříve vnímali jako nepodstatný, se najednou stal hlavním bodem jejich aktuálních zájmů. Kromě toho často pomáhali utíkajícím extremistům, kteří svou potřebu pomoci uniknout před zákonem zakrývali za údajný strach z policejní brutality. Informovaný občan by věděl, že k takové potyčce může dojít a nenechal by se zmanipulovat zkreslenými informacemi od demonstrantů.

Důkazem přejatým naopak ze silných stránek analýzy je práce vrtulníku a AKT. Vrtulník, který celou dobu monitoroval situaci a poskytoval veliteli zásahu důležité informace, například v případě Janova pravděpodobně zachránil celý zásah před neúspěchem, jelikož odhalil skupinku demonstrantů, kteří se snažili obejít PJ. AKT předcházel vyostřeným konfliktům vysvětlováním zákonných opatření a dalších okolností. Právě činnost AKT hodnotí mjr. Bc. Zajíc jako jednu z mála možností přímé komunikace s davem (respektive svolavatelem, organizátorem atd.) a tím potvrzuje důležitost jeho nasazení.

Význam informací hodnotí stejně i pplk. PhDr. Vegrachtová, která na otázku ohledně ideálního počtu nasazených policistů při demonstracích říká, že velmi záleží na informacích, které jsou o shromáždění k dispozici, a především o práci s informacemi během samotného zásahu. Zde nese velikou zodpovědnost velitel zásahu, který musí všechny tyto informace přijímat a pohotově analyzovat. Na otázku, jestli lze nějak ovlivnit chování obyvatel v průběhu demonstrace, odpověděla doslova:

„V případě dlouhodobě plánovaných demonstrací je třeba ve spolupráci s místní samosprávou včas a vhodným způsobem informovat občany (úřední deska, místní rozhlas, internet, přímé setkání s občany aj.) Dostatečná informovanost je základem. Policie ČR má též své prostředky, klíčovou roli sehrává AKT, který mimo jiné komunikuje v průběhu demonstrací s místními občany a zklidňuje případné emoce či tenze.“ [54]

Opačný úhel pohledu na informace však přináší výsledek analýzy Fakulty humanitárních studií UK a Gabal Analysis & Consulting, který poukazuje na to, že média pomáhají nárůstu vlivu extremismu a vzhledem k vývoji a flexibilitě extremistů například napomáhají jinak trestnou činnost maskovat vznešenými cíli. Je tedy zřejmé, že s informacemi musí PČR umět nejen nakládat, ale zároveň se jim i bránit. [49]

Dalším výstupem z analýzy je důležitost práce s davem. Carva ve své diplomové práci na téma „Policie České republiky jako základní složka IZS a její úloha v souvislosti s hromadným narušováním veřejného pořádku formou občanských nepokojů“ velice pozitivně hodnotí nejen komunikaci PJ a AKT se zástupci obou názorových stran, ale i využívání tak zvaných taktik LOW profile a HIGH profile, které rozlišují snahu o preventivní předcházení situace (tedy LOW profile v roli AKT) s nutností represivního zásahu (tedy HIGH profile v roli PJ). Kromě toho v případě vyšší míry agresivity pozitivně hodnotí taktiky eliminace vůdce a infiltrace. Dle mého názoru a dle výsledků SWOT analýzy jsou tyto speciální

taktiky velice účinným prostředkem pro práci s davem, ale je velice důležité si uvědomit, jak takovýto zásah vypadá a může vypadat v očích neobjektivní veřejnosti a médií. Toto opatření totiž může vzbuzovat dojem policejní brutality a omezování svobody projevu. Je tedy třeba s veřejností a médii o těchto problémech komunikovat, aby nedošlo k převážení jejich negativ nad pozitivy. [50]

Mjr. Bc. Zajíc jejich použití popisuje takto:

„...dnešní trendy se snaží eliminovat co nejefektivněji konkrétní agresory a iniciátory případných konfliktů, čímž velmi často dochází k celkovému uklidnění a mnohdy i ukončení celé akce... Následné žaloby jsou bohužel poměrně běžné, nicméně i toto je s naší prací spojeno a nedá se dělat nic, než tomuto čelit a snažit se o co nejdůslednější dokumentaci všech prováděných zákroků, a především dbát na dodržování všech našich zákonných povinností, možností a postupů. [55]

Jak již bylo v práci dříve několikrát uvedeno, boj proti extremismu je velice komplexní záležitost a vytvořit vyčerpávající analýzu všech možných opatření a doporučení v rámci zásahu je prakticky nereálné. Z analýzy jsou proto pro tuto práci vybrány jen ty nejdůležitější aspekty. Posledním z nich je legislativa.

V rámci popisu participace obcí, v rámci analýzy samotné i v rámci strukturovaných rozhovorů, které přináší pohled expertů na problematiku, byl zmíněn zákon č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím. Ten slouží obecním úřadům pro přijímání oznámení o konání veřejných shromáždění a popisovaná metodika od MV poskytuje obcím přehledný návod, jak řešit konkrétní případy. Například s jakým předstihem zveřejňovat oznámení, jaká jsou konkrétní porušení zákonných povinností a na základě čeho lze shromáždění ukončit.

Tento zákon je však přes všechny možné novelizace poplatný době, kdy byl sepsán (tedy po konci totalitního režimu a při příchodu demokracie) a reaguje na dlouho vytouženou potřebu možnosti projevat volně své názory. Extremistická

uskupení od té doby prošla velkým vývojem a zdokonalila svou orientaci právě i v legislativních normách. Tento zákon tedy bývá často zneužíván (například možnost zablokování termínů až na rok dopředu, nízké sankce, které svolavatele neodradí atd.). Dle mého názoru je tedy potřeba v tomto ohledu zákon nadále novelizovat, ale zároveň neomezit svolavatele, který nemá žádné negativní úmysly. Carva ve své diplomové práci navrhuje například vykázání a následný zákaz vstupu na daný pozemek (jak je tomu například v Anglii). Toto opatření by zcela jistě pomohlo v práci PČR, ale je třeba najít vhodný kompromis opatření, který neomezuje občana na svobodě a nelze díky nevhodné medializaci být interpretován jako utlačování ze strany státu. [50]

V reakci na důležitost informací by dle mého názoru mohlo být efektivní vyčlenit na městských úřadech v rizikových lokalitách pracovníka, který by dlouhodobě monitoroval situaci a podkládal by PČR specifické informace, které by mohly pomoci při zavádění potřebných opatření. PČR i městské úřady sice disponují specialisty, kteří se na problematiku extremismu v různých lokalitách zaměřují, ale ukázalo se, že podrobná znalost lokální situace je pro úspěšnost zásahu klíčová a z analýzy některých událostí je zřejmé, že takovýto prostředník při přípravě na zásah chyběl.

Dalším přispěním ke zlepšení výsledků práce PČR, a především k preventivnímu přístupu k problematice by mohla být lepší práce s médii. Samozřejmě, že nelze přemýšlet o cenzuře nebo jakémkoliv zkreslování informací. Hlavním prostředkem tohoto řešení by byla například doporučená (nikoliv příkázaná) metodika pro média, která by poskytovala návod, jak a co o demonstracích a podobných událostech zjišťovat a které informace mohou být některými stranami dezinterpretovány. Tento postup však vychází pouze z dojmu, že média chtějí odběratelům poskytovat seriózní informace a nechtějí vytvářet podmínky pro nenávistné diskuze. V praxi je pravděpodobné, že vyhraje spíše potřeba „šokujícího trháku“.

Z dlouhodobého hlediska by nejefektivnějším řešením bylo zamezení šíření extremismu už v jeho samotném zdroji. Ten v dnešní době představuje zejména radikalizace na internetu. Cenzura internetu je však nelegálním krokem a případná preventivní edukace všech jeho uživatelů je ekonomicky nedosažitelné opatření. Proto velice pozitivně hodnotíme snahu PČR, Ministerstva školství a dalších subjektů zaměřit se alespoň na nejrizikovější skupiny (tedy těch, kteří mají největší potenciál inklinovat k extremismu) a zároveň v tomto postupu shledáváme jediné dlouhodobě účinné a efektivní řešení.

7 ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo objektivně popsat vybrané události, popsat možnosti a metodiku prevence a represe extremistického jednání a zanalyzovat jednotlivé aspekty aplikovaných zásahů.

V teoretické části byly uvedeny a vysvětleny důležité pojmy a definice pro pochopení popisované problematiky a následné provedení analýzy v praktické části. Dále pak byly popsány samotné motivace, projevy a charakteristiky extremismu, a především kdo a jaká opatření proti této bezpečnostní hrozbě stojí.

V praktické části práce byly nejdříve popsány metodiky PČR a městských úřadů a následně zanalyzovány dvě vybrané události z pohledu právě těchto aktérů. Využita byla metoda SWOT, která přinesla ucelený pohled na události a nezaměřuje se pouze na provedená opatření, ale dokáže odhalit i opatření, která v rámci zásahu chyběla a negativně ovlivnila, nebo mohla ovlivnit, jeho průběh. Z analýzy a strukturovaných rozhovorů, které byly pro výsledky využity jasně vyplývá, že PČR se problematice extremismu velice intenzivně věnuje a přináší mnoho nových poznatků a zdokonalení, které tvoří práci PČR efektivnější. Nesmí však nikdy polevit, jelikož extremistická uskupení a jejich metody a projevy se stále vyvíjejí.

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

MV ČR – Ministerstvo vnitra České republiky

NCOZ – Národní centrála proti organizovanému zločinu

AKT – Antikonfliktní tým

BIS – Bezpečnostní informační služba

ÚZSI – Úřad pro zahraniční styky a informace

VZ – Vojenské zpravodajství

TZ – zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník

IZS – integrovaný záchranný systém

PČR – Policie ČR

PJ – pořádkové jednotky

9 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] MASARYK, Tomáš Garrigue a T. G. MASARYK. *Světová revoluce: za války a ve válce; 1914 - 1918*. 1. vyd. Praha: Masarykův ústav AV ČR [u.a.], 2005. Spisy T. G. Masaryka, Sv. 15. ISBN 978-80-86142-17-3.
- [2] MYERS, David G. Polarizing effects of social comparison. *Journal of Experimental Social Psychology* [online]. 1978, **14**(6), 554–563. ISSN 0022-1031.
- [3] WALLACH, M. A., N. KOGAN a D. J. BEM. Group influence on individual risk taking. *Journal of Abnormal and Social Psychology*. 1962, **65**, 75–86. ISSN 0096-851X.
- [4] FESTINGER, Leon. A Theory of Social Comparison Processes. *Human Relations* [online]. 1954, **7**(2), 117–140. ISSN 0018-7267.
- [5] LACKO, David. Dunning-Krugerův efekt – Proč hlupák zůstává hlupákem. *Psychologon* [online]. **2015**. Dostupné z: <http://www.psychologon.cz/component/content/article/2-uncategorised/371-dunning-krugeruv-efekt-proc-hlupak-zustava-hlupakem>
- [6] KÁBRT, Jan, Pavel KUCHARSKÝ a Rudolf SCHAMS. *Latinsko-český slovník*. Praha: LEDA, 2000. ISBN 978-80-85927-82-5.
- [7] VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Extremismus a společnost*. 2017. ISBN 978-80-7380-665-1.
- [8] DANICS, Štefan. *Extremismus*. Praha: Triton : Existencialia, 2003. ISBN 978-80-7254-454-7.
- [9] ODBOR BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY A PREVENCE KRIMINALITY. *Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2016* [online]. B.m.: Ministerstvo vnitra ČR. 22. květen 2017. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>
- [10] *Co je extremismus - Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [vid. 2018-03-16]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/co-je-extremismus.aspx>
- [11] *Bezpečnostní informační služba České republiky - DEMOKRACIE A ÚSTAVNOST* [online]. [vid. 2018-03-16]. Dostupné z: <https://www.bis.cz/demokracie-a-ustavnost.html>
- [12] SMOLÍK, Josef a Tomáš ŠMÍD. *Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2010. ISBN 978-80-210-5288-8.

- [13] MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR*. 1. vyd. Brno: Centrum strategických studií, 2005. ISBN 978-80-903333-8-3.
- [14] POTMĚŠIL, Jan. *Šari'a: úvod do islámského práva*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4379-0.
- [15] CHARVÁT, Jan. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-098-6.
- [16] 88. *Anti-Defamation League* [online]. [vid. 2018-05-11]. Dostupné z: <https://www.adl.org/education/references/hate-symbols/88>
- [17] 40/2009 Sb. *Trestní zákoník* [online]. [vid. 2018-04-16]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>
- [18] V Litvínově je již klid | Domov. *Lidovky.cz* [online]. 17. listopad 2008 [vid. 2018-05-09]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/v-litvinove-je-jiz-klid-077-/zpravy-domov.aspx?c=A081117_104854_ln_domov_hel
- [19] VEGRICHTOVÁ, Barbora, POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY a KATEDRA KRIMINÁLNÍ POLICIE. *Extremismus: činnost bezpečnostních složek*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2012. ISBN 978-80-7251-385-7.
- [20] ODBOR BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY. *Kvalitativní popis psychologie osobnosti pachatele extremisticky, rasově motivované a xenofobní trestné činnosti* [online]. B.m.: Ministerstvo vnitra ČR. 2012. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/kvalitativni-popis-psychologie-osobnosti-pachatele.aspx>
- [21] LOZA, Wagdy. The psychology of extremism and terrorism: A Middle-Eastern perspective. *Aggression and Violent Behavior* [online]. 2007, **12**(2), 141–155. ISSN 13591789.
- [22] WILSON, Ernest J. Hard Power, Soft Power, Smart Power. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science* [online]. 2008, **616**(1), 110–124. ISSN 0002-7162, 1552-3349.
- [23] KOHOUT, Jaroslav. *Rétorika: umění mluvit a jednat s lidmi*. B.m.: Management Press, 2002. ISBN 978-80-7261-072-3.
- [24] 1/1993 Sb. *Ústava České republiky* [online]. [vid. 2018-04-29]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1?citace=1>
- [25] 2/1993 Sb. *Listina základních práv a svobod* [online]. [vid. 2018-04-29]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2>

- [26] ŠATABA, Karel. *Nejvyšší státní zastupitelství Metodický materiál Extremismus* [online]. srpen 2009. Dostupné z: portal.justice.cz/nsz/soubor.aspx?id=82741
- [27] SCHEU, Harald Christian a Ednan ASLAN. *Migrace a kulturní konflikty*. Praha: Auditorium, 2011. ISBN 978-80-87284-07-0.
- [28] *Děni na sídlišti Máj - AKTUÁLNÍ INFORMACE k 30. 6. 2014 - Policie České republiky* [online]. [vid. 2018-05-10]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/deni-na-sidlisti-maj-aktualni-informace-k-30-6-2014.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>
- [29] ODBOR BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY A PREVENCE KRIMINALITY. *Koncepce boje proti extremismu pro rok 2017* [online]. B.m.: Ministerstvo vnitra ČR. 2017. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>
- [30] JAMBOROVÁ, Kateřina a Jiří PĚTIOKÝ. *Manuál pro obce k zákonu o právu shromažďovacím -Odbor bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra* [online]. 2009 [vid. 2018-04-16]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-manual-pro-obce-k-zakonu-o-pravu-shromazdovacim.aspx>
- [31] POLICIE ČR. *V čem spočívá hrozba extremismu* [online]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/informace-o-extremismu-v-cem-spociva-hrozba-extremismu.aspx>
- [32] 153/1994 Sb. *Zákon o zpravodajských službách České republiky* [online]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1994-153>
- [33] *Bezpečnostní informační služba České republiky* [online]. [vid. 2018-04-29]. Dostupné z: <https://www.bis.cz/>
- [34] FME TEAM. *SWOT analysis*. nedatováno. ISBN 978-1-62620-951-0.
- [35] POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Neškodní křiklouni?* [online]. [vid. 2018-04-16]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/neskodni-kriklouni.aspx>
- [36] KORYČANSKÝ, Martin. Antikonfliktní tým Policie ČR. *POLICISTA*, 2008(3). ISSN 1211-7943.
- [37] DANIEL, Kubín a ODBOR SLUŽBY POŘÁDKOVÉ POLICIE. Antikonfliktní tým - Policie České republiky. *policie.cz* [online]. [vid. 2018-04-18]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/krajske-reditelstvi-policie-khk-o-nas-clanky-antikonfliktni-tym.aspx>
- [38] *Pořádková policie - Policie České republiky* [online]. [vid. 2018-05-10]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/poradkova-policie.aspx>

- [39] MICHAL, Štěpanovský. *Zhodnocení rizik konfliktů a útoků na pořádkové jednotky Policie ČR*. B.m.: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Fakulta logistiky a krizového řízení. 2017
- [40] DAVID, Fejtek. Pořádkové jednotky a jejich role v bezpečnostním systému České republiky. *Ochrana a Bezpečnost*. 2015, 3(1). ISSN 1805-5656.
- [41] 84/1990 Sb. *Zákon o právu shromažďovacím* [online]. [vid. 2018-05-08]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-84>
- [42] Velitel zásahu v Janově: Jsem spokojený, víc jsme dělat nemohli. *iDNES.cz* [online]. 20. listopad 2008 [vid. 2018-05-09]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/velitel-zasahu-v-janove-jsem-spokojeny-vic-jsme-delat-nemohli-pul-/domaci.aspx?c=A081119_165451_domaci_pei
- [43] ON-LINE: Bitva v Janově. Extremisté proti policii. Těžká zranění na obou stranách. *Mostecký deník* [online]. 2008 [vid. 2018-05-09]. Dostupné z: https://mostecky.denik.cz/zpravy_region/on-line-v-litvinove-klid-do-mostu-miri-vlak-s-extr.html
- [44] VIDEO: Extremisté tři hodiny marně dobývali romské sídliště Janov. *iDNES.cz* [online]. 17. listopad 2008 [vid. 2018-05-09]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/video-extremiste-tri-hodiny-marne-dobyvali-romske-sidliste-janov-p9h-/domaci.aspx?c=A081117_113603_domaci_klu
- [45] Krvavá bitva o Janov | Noviny. *Lidovky.cz* [online]. 18. listopad 2008 [vid. 2018-05-09]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/krvava-bitva-o-janov-0ld-/noviny.aspx?c=A081118_000002_ln_noviny_sko&klic=228622&mes=081118_0
- [46] Litvínovská policie dala v Janově tichý souhlas k pouličnímu násilí. *iDNES.cz* [online]. 18. listopad 2008 [vid. 2018-05-09]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/litvinovska-policie-dala-v-janove-tichy-souhlas-k-poulicnimu-nasili-1gl-/domaci.aspx?c=A081118_172310_krimi_pei
- [47] Na Máji to bylo jako ve válce. Policisté zadrželi tři desítky lidí. *Českobudějovický deník* [online]. 2013 [vid. 2018-05-10]. Dostupné z: https://ceskobudejovicky.denik.cz/zpravy_region/sobotni-klid-narusi-dve-demonstrace-20130629.html
- [48] *Pokus o pogrom v Českých Budějovicích: Neonacisté zapálili kontejnery, házeli kameny a láhve, policie zasáhla. Zraněno 10 lidí, zadrženo 30 demonstrantů - Romea.cz* [online]. [vid. 2018-05-10]. Dostupné z: <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/na-ceskobudejovickem-sidlisti-maj-se-shromazdilo-zhruba-200-prevazne-romu>

- [49] ANALYSIS & CONLUTING, IVAN GABAL. *POMÁHAJÍ ČESKÁ MÉDIA NÁRŮSTU VLIVU EXTREMISMU?* B.m.: Fakulta humanitárních studií UK. 29. květen 2009
- [50] CARVA, Pavel. *Policie České republiky jako základní složka IZS a její úloha v souvislosti s hromadným narušováním veřejného pořádku formou občanských nepokojů.* České Budějovice, 2014. Diplomová práce. Jihočeská univerzita, Katedra radiologie, toxikologie a ochrany obyvatelstva.
- [51] 2010: *Městská policie Plzeň* [online]. [vid. 2018-05-10]. Dostupné z: http://www.mpplzen.cz/galerie/fotogalerie/2010/galid_414/2010-vycvik-poradkove-jednotky.aspx
- [52] *OBRAZEM: Policie se na Českolipsku cvičila na extremisty - iDNES.cz* [online]. [vid. 2018-05-10]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/obrazem-policie-se-na-ceskolipsku-cvicila-na-extremisty-p2r-/krimi.aspx?c=A090514_153312_krimi_cen
- [53] *OKV-P, obrněné kolové vozidlo u Policie České republiky* [online]. [vid. 2018-05-10]. Dostupné z: <http://www.policejninoviny.cz/okv-p-obrnene-kolove-vozidlo-u-policie-ceske-republiky.html>
- [54] Příloha 1
- [55] Příloha 2

10 SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Pořádková jednotka [51].....	43
Obrázek 3 Obrněné kolové vozidlo [53]	44
Obrázek 2 Vodní stříkač PJ [52].....	44

11 SEZNAMU POUŽITÝCH TABULEK

Tabulka 1 Rozdělení politického radikalismu a extremismu [12].....	14
Tabulka 2 Rasově motivované trestné činy za rok 2016 [9].....	23
Tabulka 3 Shrnutí demonstrace v Litvínově Zdroj: autor	52
Tabulka 4 Shrnutí demonstrace v Českých Budějovicích Zdroj: autor	52
Tabulka 5 Matice SWOT analýzy Zdroj: autor.....	53

12 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 Strukturovaný rozhovor s pplk. PhDr. Barborou Vegrachtovou, MBA,
Ph.D.

Příloha 2 Strukturovaný rozhovor s mjr. Bc. Antonínem Zajícem.

Příloha 1

- 1) Jaký je podle Vás optimální počet zasahujících policistů proti extremistům během pochodu, kde zcela zjevně hrozí násilí? (Pochod na sídliště Máj, Janov) A může mít srovnatelný počet obou stran vliv na intenzitu násilí?**

To je velmi obtížná otázka. Každé veřejné shromáždění je odlišné, velmi záleží na informacích, které jsou k akci k dispozici a na jejich průběžné aktualizaci. Situace se může velmi rychle vyvíjet i v průběhu samotné události, jak tomu bylo právě v případě Budějovic či Janova. Velitel zásahu nese velkou zodpovědnost a je třeba přijímat opatření dle změn operativní situace či gradaci násilných projevů. Během shromáždění se může k extremistické demonstraci přidat nepředpokládaný počet účastníků z řad přihlížejících občanů, může dojít ke konfliktům demonstrantů s politickými oponenty, s příslušníky policie, k poškozování majetku aj. V tomto ohledu je velmi důležitý operativní a rychlý přenos informací o pracovníků SKPV pohybujících se v civilu, operačního střediska, kamerového systému, policejního vrtulníku, je-li k dispozici, a dalších otevřených i uzavřených zdrojů. V neposlední řadě je třeba zdůraznit potřeby a důležitost dokumentace průběhu extremistického veřejného shromáždění jako budoucího důkazního prostředku, ale i pro potřeby následné analýzy a vyhodnocení.

- 2) Dají se realizovat i jiná opatření než nasazení PJ a AKT? (Myšleno dlouhodobá ale především krátkodobá?)**

Pokud myslíte v souvislosti s veřejnými shromážděními, tak jistě. Součástí dlouhodobého procesu jsou legislativní úpravy, viz novelizace zákona o právu shromažďovacím a dalších souvisejících předpisů. Dále s touto problematikou souvisí důkladné prověřování účelu nahlášených

demonstrací obecním či městským úřadem, technicko-taktická preventivní opatření, osvěta a edukace kompetentních složek i široké populace, monitoring webových stránek a sociálních sítí, sdílení informací aj.

3) Jak důležitou roli může hrát u demonstrujících extremistů příslušnost u bezpečnostních sborů? A jak tomu předcházet? (Reakce na demonstraci v Litvínově, kde byly použity „vojenské“ taktiky a sofistikované zbraně)

To je velmi závažná záležitost. Extremisté obecně tendují k militantismu, vigilantismu a používání vojenských a policejních metod a postupů. Extremistická scéna se neustále vyvíjí, precizuje své postupy, studuje judikatury, najímá si vlastní právní zástupce, učí se z předcházejících. Není výjimkou, že v současnosti na sociálních médiích naleznete řadu návodů a manuálů, jak páchat extremistickou protiprávní činnost, aniž by byly zanechány stopy, návody k vyšší konspiraci aj. Jakýkoli únik informací o taktických a operativních postupech Policie ČR a specializačních součástí představuje významnou bezpečnostní hrozbu. Základní prevence spočívá v pečlivém výběrů nových příslušníků Policie ČR a současně důkladná práce s utajenými informací, technologické zabezpečení informačních systémů a dat obecně, dodržování zákonů a souvisejících předpisů v této oblasti.

4) Jaké bývají nejčastěji impulzy k extremistickým demonstracím a jak jim předcházet?

To je opět otázka na velmi dlouhou diskuzi. Stručně řečeno, extremisté si vždy najdou příčinu k uspořádání demonstrací. Kromě obvyklých, tradičních dnů, kdy se organizuje shromáždění, se „zneužívají“ i různé lokální problémy ve vybraných regionech, aktuální témata, zejména související s politickou a bezpečnostní situací. V současné situaci dominují témata

související se expandujícím nacionalismem, kritikou politické scény, protiislámská témata a všeobecné protimigrační rétorika. V některých případech se názorové spektrum extremistů poměrně výrazně přibližuje občanům, což je velmi závažná skutečnost a může přerůst pozvolně v celospolečenskou radikalizaci, netolerantní, xenofobské a nenávistné projevy.

5) Lze nějak ovlivnit chování okolních obyvatel v průběhu demonstrace?

V případě dlouhodobě plánovaných demonstrací je třeba ve spolupráci s místní samosprávou včas a vhodným způsobem informovat občany (úřední deska, místní rozhlas, internet, přímé setkání s občany aj.) Dostatečná informovanost je základem.

Policie ČR má též své prostředky, klíčovou roli sehrává AKT, který mimo jiné komunikuje v průběhu demonstrací s místními občany a zklidňuje případné emoce či tenze.

6) V čem shledáváte největší zlepšení v problematice z pohledu policie?

Policie ČR za poslední desetiletí udělala nesmírný kus práce, v oblasti připravenosti policistů základních útvarů, jejich edukace a připravenosti. Extremismus v současnosti již není neznámý či neprobádaný fenomén. Policisté sami projevují zájem o tuto problematiku, vyhledávají informace, vzdělávají se, účastní se kurzů, žádají o přednášky experty. Celorepublikový útvar NCOZ má své metodiky, kteří koordinují činnost krajů, územních odborů, pořádají Instruktažně metodická zaměstnání, kde seznamují své kolegy s novými trendy. Zlepšila se spolupráce i sdílení informací. V neposlední řadě Policie ČR spolupracuje se zahraničím, sleduje vývoj situace v oblasti extremismu v sousedních státech.

7) V čem shledáváte největší zlepšení v problematice z pohledu obcí?

Samospráva obcí a měst nepodceňuje tuto problematiku, věnuje zvýšenou pozornost prevenci kriminality, včetně té extremistické, zapojuje do této oblasti strážníky obecní policie, spolupracuje se Policií ČR. Součinnost a kooperace je v této oblasti zásadní. Současně se mění infrastruktura měst, to souvisí s prevencí sociální a situační.

8) Jsou nějaké nové trendy extremistů, na které je třeba reagovat?

Největší hrozbu v současnosti představuje radikalizace vybraných společenských segmentů, negativní sociální jevy ve společnosti, rapidní nárůst užívání sociálních médií a internetu obecně. Nejvíce vulnerabilní je z tohoto pohledu mládež a mladí lidé. V souvislosti s extremismem je třeba uvést nejenom politickou formu, ale i náboženskou, zejména v souvislosti s extremistickými výklady islámu. V tomto ohledu je nezbytná edukace pedagogů základních a středních škol, psychologů, sociálních pracovníků, aby byli schopni včas detekovat možné příznaky radikalizace u žáků a studentů. Participace Policie ČR a obecní policie je v této oblasti nezbytná, zejména v oblasti community policing a preventivních opatřeních.

Příloha 2

- 1) Jaký je podle Vás optimální počet zasahujících policistů proti extremistům během pochodu, kde zcela zjevně hrozí násilí? (např. pochod pravicových radikálů na sídliště Máj, Janov) A může mít srovnatelný počet obou stran vliv na intenzitu násilí?**

Na tuto otázku nelze zcela přesně odpovědět. Počet nasazených policistů je závislý na mnoha faktorech. Samozřejmě se kalkuluje s počtem účastníků pochodu, s jejich plánovaným záměrem, čili se hodnotí potenciální rizika, počty a předpokládané záměry případných „protistran“, velikost a členitost míst shromáždění a mnoho dalšího. Na základě vyhodnocování veškerých rizik se následně volí způsob nasazení a počty všech možných policejních (samozřejmě i jiných) složek, a různé taktické varianty monitoringu, doprovodů, zákroků.... Pochopitelně jednou z mnoha možností je i „tzv. demonstrace síly“. Laicky řečeno, pokud 100 demonstrantů bude stát proti 100 těžkooděnců, jejich šance na úspěch je pochopitelně menší. Dnešním trendem je ale spíše volit takovou taktiku, která je co nejefektivnější a zároveň „neplýtvá“ policejními silami nadbytečně.

- 2) Jak hodnotíte komunikaci mezi Policií a zástupci města v případě očekávaného opatření proti demonstrantům? Mají na průběh demonstrací vliv?**

Komunikace policie a místní samosprávy je pochopitelně velmi důležitá. Ale opět zjednodušeně řečeno, záleží na konkrétních lidech, kteří danou problematiku řeší. Jsou obce, se kterými se domluvíte více než dobře a naopak někde komunikaci lehce vázne. V každém případě bez komunikace

to nelze, závisí na ní mnoho věcí, ale zde už se začínáme bavit o zákonu o právu shromažďovacím a to je na samotnou bakalářskou práci. Ale vliv tato komunikace jednoznačně má, ať ve volbě konkrétní strategie, tak řešení případného narušování shromáždění až po jeho případné rozpuštění...

3) Jak hodnotíte nové taktiky ze strany Speciálních pořádkových jednotek, které eliminací nejagresivnějších jedinců zmírňují násilí davu, ale následně sklízí četná obvinění za tzv. policejní brutalitu?

Nejsem si zcela jist, jaké konkrétní taktiky máte na mysli, v každém případě jak jsem již částečně zmínil v první otázce, dnešní trendy se snaží eliminovat co nejefektivněji konkrétní agresory a iniciátory případných konfliktů, čímž velmi často dochází k celkovému uklidnění a mnohdy i ukončení celé akce. Těchto postupů je více, nutno říci, že nevím, co vše máte ve své práci zveřejněno a bez podrobnější konzultace, bych se nerad pouštěl do konkrétních taktických postupů, nicméně efektivita těchto opatření a „taktik“, je značná. Následné žaloby jsou bohužel poměrně běžné, nicméně i toto je s naší prací spojeno a nedá se dělat nic, než tomuto čelit a snažit se o co nejdůslednější dokumentaci všech prováděných zákroků a především dbát na dodržování všech našich zákonných povinností, možností a postupů.

4) V čem vidíte klady a zápory ve spolupráci s Antikonfliktním týmem?

AKT představuje jednu z mála možností přímé komunikace s davem (resp. svolavatelem, organizátorem, konkrétní osobou nebo skupinou osob). Velké výhody spočívají právě v samotné komunikaci, předávání informací, poučování.... Využívání AKT je rovněž velmi efektivní, ale je samozřejmě i mnoho situací, kdy se již domluvit nelze a je nutné provést služební zákrok. Využití AKT je i v rámci interních aktů jistou povinností, jakožto to

„preventivního“ opatření před samotným zákrokem. Pochopitelně pokud se nebudeme bavit o nebezpečí z prodlení, ohrožování života a zdraví, majetku....

5) Jak hodnotíte informační podporu v případě nasazeného vrtulníku?

Výhoda nasazení vrtulníku především spočívá v možnosti monitoringu velké oblasti a to jak v návaznosti na samotné shromáždění, pochod, celkové dění v místě... tak i pro lepší přehled o rozmístění sil a prostředků policie, jejich jednodušší koordinaci... Zároveň ale i např. k identifikaci konkrétní osoby, případně skupiny osob.

6) Ovlivňují nějak průběh a formu opatření civilisté, kteří „přihlížejí“ demonstraci?

Přítomnost nezúčastněných osob situaci v jisté míře ovlivňuje v mnoha faktorech. Od „překážení“ v daném místě, omezování možnosti přesunu sil a prostředků (kdy toto je nutno si mnohdy vynutit třeba i fyzickým kontaktem), dále není výjimkou, kdy se tyto nezúčastnění jsou schopni přidat do případných protestů, např. ve chvíli, kdy se jim zdá zákrok policie, tvrdý zbytečný... bez toho aniž by znali veškeré okolnosti zákroku... v neposlední řadě i v pozici přihlížejícího může dojít ke zranění těchto osob, např. od letících předmětů ze strany demonstrantů, tak pochopitelně i v souvislosti se zákrokem policie a mnoho dalšího.